

C130 – OND14

VLAAMS PARLEMENT

Zitting 2007-2008

31 januari 2008

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR ONDERWIJS, VORMING, WETENSCHAP EN INNOVATIE

INHOUD

Vraag om uitleg van mevrouw Kathleen Helsen tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de regeling voor een tegemoetkoming aan bepaalde schoolbesturen in het vrij gesubsidieerd onderwijs met betrekking tot de financiële controle	1
Vraag om uitleg van de heer Jef Tavernier tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de kosten van de opleiding 'Ervaringsdeskundige in armoede en sociale uitsluiting'	2
Vraag om uitleg van de heer Pieter Huybrechts tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de opleiding tot matroos	3
Vraag om uitleg van de heer Pieter Huybrechts tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over het onderwijs voor gedetineerden	
Vraag om uitleg van mevrouw Laurence Libert tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over onderwijs in gevangenissen	4
Vraag om uitleg van mevrouw Laurence Libert tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de zogenaamde Daltonscholen	8
Vraag om uitleg van mevrouw Laurence Libert tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over het gebrek aan goede sportinfrastructuur in scholen	9
Vraag om uitleg van de heer Jef Tavernier tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de bezoldiging van deeltijdse kleuterleidsters	12
Vraag om uitleg van de heer Carl Decaluwe tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de experimentele opleiding Aangepaste beeldende vorming in het kunstonderwijs voor volwassenen	13
Vraag om uitleg van de heer Sven Gatz tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over onthaalklassen in het basisonderwijs	15
Vraag om uitleg van de heer Paul Delva tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de inspanningen om buitenlandse studenten aan te trekken	17
Vraag om uitleg van mevrouw Kathleen Helsen tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over bepaalde onderwijsaspecten in het Minderhedenrapport van januari 2008	19

Voorzitter: mevrouw Monica Van Kerrebroeck

Vraag om uitleg van mevrouw Kathleen Helsen tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de regeling voor een tegemoetkoming aan bepaalde schoolbesturen in het vrij gesubsidieerd onderwijs met betrekking tot de financiële controle

De voorzitter: Mevrouw Helsen heeft het woord.

Mevrouw Kathleen Helsen: Mevrouw de voorzitter, op 7 december 2007 heeft de Vlaamse Regering een besluit goedgekeurd over de toekenning van een tegemoetkoming aan schoolbesturen in het vrij gesubsidieerd onderwijs voor de kosten die zij verplicht zijn te maken voor de aanstelling van een commissaris voor de financiële controle. De schoolbesturen moeten een commissaris aanstellen als ze beschouwd worden als een grote vzw. De criteria daarvoor staan in de vzw-wetgeving. De tegemoetkoming kan oplopen tot maximaal 90 percent van het totaalbedrag. De overige 10 percent moeten de schoolbesturen zelf bekostigen. Ook de inrichtende machten van de CLB's van het vrije net worden als grote vzw beschouwd en vallen onder die regel. In het besluit zelf staat geen tegemoetkoming voor de CLB's ingeschreven.

Is bij de totstandkoming van het besluit rekening gehouden met de situatie van de vrije CLB's? Waren er gegronde redenen om voor hen geen gelijkaardige tegemoetkoming uit te werken? Als dat niet het geval is, bent u dan bereid tot een bijsturing?

Mevrouw Monica Van Kerrebroeck: De tussenkomst zou 90 percent van de gemaakte kosten bedragen. Zijn die kosten gelimiteerd? De ervaring leert dat de prijs-offertes heel verschillend zijn. De kantoren die voor dergelijke opdrachten instaan beseffen dat. Ik heb vernomen dat sommige offertes vier maal zo duur waren als andere, voor dezelfde activiteit. Als de tegemoetkoming 90 percent bedraagt, ongeacht de factuur, dan zullen heel wat kantoren u dankbaar zijn.

De voorzitter: Minister Vandenbroucke heeft het woord.

Minister Frank Vandenbroucke: Mevrouw de voorzitter, het besluit van de Vlaamse Regering van 7 december 2007 kent een tegemoetkoming toe aan de schoolbesturen van het vrij gesubsidieerd onderwijs die door toepassing van de vzw-wetgeving een commissaris moeten aanstellen die de financiële controle doet. Het besluit was bedoeld om een complexe problematiek binnen de vzw's van inrichtende machten te regelen.

Bij de totstandkoming van dit besluit werd geen rekening gehouden met het feit dat een aantal CLB's door een vzw ingericht worden die aan deze boekhoudkundige verplichting moeten voldoen. De boekhouding van vzw's van inrichtende machten die onder het toepassingsgebied van het revisoraat vallen, is doorgaans een zeer complexe aangelegenheid, zeker als er ook een tso-bso-school in de vzw vervat zit. De controle door een bedrijfsrevisor is dan ook meer dan een routinematige aangelegenheid. Zoals hierboven aangegeven geven we dus prioriteit aan schoolbesturen.

Overigens moet wel benadrukt worden dat de middelen die voor deze tegemoetkoming begroot werden, namelijk 1.250.000 euro, niet meer uitgebreid kunnen worden. Bovendien gaat het om een terugbetaling van maximaal 90 percent van de gemaakte kosten. We hebben op dit moment nog geen zicht op het aantal aanvragen.

Ik geef er de voorkeur aan de oefening eerst te doen voor de vzw's van schoolbesturen. Indien uit de eerste jaargangen zou blijken dat het budget toereikend is, dan heb ik er geen moeite mee om vzw's die CLB's inrichten en van die omvang zijn dat ze aan dezelfde boekhoudkundige verplichtingen moeten voldoen, dezelfde tegemoetkoming toe te kennen. Ik zal pas op dat ogenblik de nodige stappen zetten om ook de grote vzw's die aan deze verplichtingen moeten voldoen en CLB's inrichten, mee op te nemen in deze regeling.

Uw bemerking is zeker een aandachtspunt, mevrouw de voorzitter. We zijn ervan uitgegaan dat we met een remgeld van 10 percent nog wel een beetje tegengas geven. De scholen moeten zelf nog 10 percent dragen. Ik sluit niet uit dat we in de volgende fase zullen nadenken over een methode die onder de aanbieders meer prijsconcurrentie moet toelaten. Ik heb daar al over nagedacht. Sommige oplossingen riskeren natuurlijk ook planlast te creëren. We zouden de beperking kunnen opleggen van een offerte met minimum drie of vier bidders. Ik heb aan mijn departement gevraagd om dat uit te pluizen.

De voorzitter: Mevrouw Helsen heeft het woord.

Mevrouw Kathleen Helsen: Ik dank u voor uw antwoord, mijnheer de minister. Het is positief dat u de situatie van de CLB's nader wilt bekijken. Mag ik uit uw antwoord afleiden dat de kostprijs voor een commissaris voor scholen hoger ligt dan voor CLB's? U zegt immers dat de opdracht complexer is.

Minister Frank Vandenbroucke: Ik heb geen harde gegevens, maar het antwoord is 'ja'.

Mevrouw Monica Van Kerrebroeck: Voor één school ligt de kostprijs merkkelijk lager dan voor een scholengemeenschap met vier scholen. Dan ligt de prijs bijna dubbel zo hoog, bij hetzelfde kantoor. Dat is ook logisch. Ik denk dat men op veel plaatsen nog aan het zoeken is hoe het precies moet met die boekhouding.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Jef Tavernier tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de kosten van de opleiding 'Ervaringsdeskundige in armoede en sociale uitsluiting'

De voorzitter: De heer Tavernier heeft het woord.

De heer Jef Tavernier: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, ik wil van de gelegenheid gebruik maken om terug te komen op mijn vraag om uitleg over de fiscale gevolgen van gemeenteraadszittingen op studiebeurzen (*Hand. VI. Parl. 2006-07, nr. C81*). Blijkbaar hebt u uw federale collega, minister Reynders, geraadpleegd. Hij heeft beslist dat gemeenteraadsleden met gewone zitting hun beurs als doctoraatsstudent belastingvrij kunnen behouden. Dat verheugt mij.

Minister Frank Vandenbroucke: Ik vind het heel fijn dat u dat zegt. Ik was ook aangenaam verrast.

De heer Jef Tavernier: Wat de eigenlijke vraag om uitleg betreft: ik ben al tijdens de bespreking van de begroting 2008 tussengekomen over de kosten van de opleiding 'Ervaringsdeskundige in armoede en sociale uitsluiting'. Dat was wellicht wat onverhoeds. Ik wil er nu graag op terugkomen.

Dit onderwerp heeft betrekking op twee van uw bevoegdheden: Onderwijs en Werk. In het volwassenenonderwijs hebben we namelijk verhoogde inschrijvingsgelden voor een aantal categorieën. Wie de opleiding tot 'ervaringsdeskundige in armoede en sociale uitsluiting' volgt, valt onder die regeling. Tegelijk is de regeling voor VDAB-cursistenvergoedingen vanaf 1 januari 2008 gewijzigd zijn. Er bestaat een stimulanspremie van 1 euro bruto per les- of stageuur in een beroepsopleiding. Die premie wordt nu niet meer toegekend als de opleiding minder dan 24 uur per week bedraagt. Alle cursisten zonder personen ten laste verliezen in elk geval hun opleidingspremie. Dat betekent enkele tientallen euro's per maand. Voor de opleiding 'ervaringsdeskundige in armoede en sociale uitsluiting' is er bovendien geen afstudeerprijs.

U wees mij op de subsidies voor vzw De Link die zich daarmee bezighoudt. De Link wordt gefinancierd met

middelen uit het Europees Sociaal Fonds (ESF) en via een Besluit van de Vlaamse Regering. Dat is geen structurele financiering. Het is toch niet de normale gang van zaken, zeker niet voor zo'n doelgroep, dat men de kosten opdrijft voor de cursist zelf en hem doorverwijst naar een vzw die men subsidieert. Dat is toch een omweg?

In de filosofie van de VDAB zijn alle opleidingen kosteloos. Naast inschrijvingsgeld is er nog cursusgeld. De deelnemers hebben ook thuis onkosten voor een pc-aansluiting, kledij enzovoort. In het volwassenenonderwijs bestaat geen systeem van studiebeurzen.

Mijnheer de minister, voor deze opleiding en deze groep cursisten is de situatie niet verbeterd. Ik kan me niet voorstellen dat dat uw bedoeling was.

De voorzitter: Minister Vandenbroucke heeft het woord.

Minister Frank Vandenbroucke: Ik wil in de eerste plaats de wijze van financiering van de opleiding 'ervaringsdeskundige in de armoede en sociale uitsluiting' nog eens toelichten, omdat ik denk dat hierover een misverstand bestaat. De opleiding wordt volledig gefinancierd via het departement Werkgelegenheid.

Voor de periode september 2007 tot september 2008 ontvangt vzw De Link van mijn diensten 584.000 euro. Met deze middelen moeten deze mensen de opleiding ervaringsdeskundige organiseren. Dit houdt in dat zij alle kosten die verbonden zijn aan de opleiding met dat bedrag moeten bekostigen. Dit betekent ook dat vzw De Link verantwoordelijk is voor alle opleidingskosten die in het reguliere volwassenenonderwijs normaliter door de cursist gedragen zouden worden. Deelname van de cursist aan de opleiding ervaringsdeskundige in de armoede mag met andere woorden door geen enkele opleidingskost belemmerd worden.

De Link besteedt een deel van de uitvoering van het opleidingstraject uit aan een aantal centra voor volwassenenonderwijs (CVO). Aangezien de middelen aan vzw De Link zijn toegekend gaat het hier om een onderaanneming door de CVO's. Dit gebeurt via contractonderwijs waarbij het reguliere financieringssysteem van het volwassenenonderwijs niet speelt. In zijn overeenkomst met de CVO's moet vzw De Link ook afspraken maken over de vergoeding van werkingskosten. Een verhoging van de inschrijvingsgelden in het volwassenenonderwijs mag dus geen enkel effect hebben op eventuele onkosten voor de cursist van deze opleiding. Indien de cursist toch kosten zou hebben, dan komt vzw De Link zijn overeenkomst met de Vlaamse Regering niet na.

In elk geval ben ik van mening dat vzw De Link meer dan voldoende middelen krijgt om de kosten van deze

opleiding te kunnen dragen. Per opleiding, per jaar krijgt ze 13.000 euro aan werkingsmiddelen. Dit maakt een totaal van 52.000 euro per opleiding aan werkingsmiddelen en dit voor tien cursisten. Daar komt nog eens een algemene overheadkost bij voor de vier lopende opleidingen, van 50.000 euro per jaar. Deze werkingsmiddelen worden gebruikt voor verplaatsingskosten van docenten, huur van lokalen, kantoorkosten, afschrijvingen van materieel, maar ook voor het betalen van inschrijvingsgelden, het vervoer van cursisten en kinderopvang. Mijn diensten melden mij eveneens dat vzw De Link met deze middelen de cursisten maaltijden aanbiedt. U kunt dus niet zeggen dat wij er niet alles aan doen om deze opleiding tot ervaringsdeskundige volledig kosteloos te houden voor de cursisten.

Ik wil nog even kort ingaan op een ander aspect dat vzw De Link aanhaalt in de brief waarop u uw vraag om uitleg gebaseerd hebt. Zij stelden daarin dat ze door het eventuele wegvallen van ESF-gelden in de nabije toekomst niet meer in staat zouden zijn om de opleiding volledig kosteloos te houden. Daar ben ik het echter volstrekt niet mee eens. De Link wordt immers ruimschoots gesubsidieerd om deze opleidingen volledig kosteloos te organiseren. Dat staat volledig los van de ESF-middelen die zij ontvangen om andere opdrachten uit te voeren. Zolang de Vlaamse Regering aan vzw De Link vraagt om bijkomende opleidingen te organiseren, zullen wij hen daarvoor vergoeden. Met deze middelen kunnen zij de totale opleidingskost dragen. Een kruisfinanciering via ESF-middelen bedoeld voor andere opdrachten is daarvoor niet vereist.

Ik wil nu nog kort komen tot het wegvallen van de opleidingspremie van de VDAB. U bent het met mij eens, hoop ik, dat deze vergoeding van de VDAB bedoeld is om kosten voor de cursist verbonden aan het volgen van een opleiding te bekostigen, en niet als een aanvullend vervangingsinkomen mag worden aanzien. Ik heb u uitgelegd dat de recente wijziging aan het systeem voorziet in een reële terugbetaling van de effectieve kost waarbij meer middelen gaan naar de terugbetaling van vervoer en kinderopvang en minder naar het algemene, minder verfijnde premiesysteem van 1 euro per opleidingsuur. Doelstelling is dat de cursist zelf geen kosten draagt voor het volgen van een opleiding. Op basis van mijn antwoord hoop ik dat het duidelijk is dat de cursisten van de opleiding ervaringsdeskundige geen enkele opleidingskost zelf moeten dragen. In die zin blijf ik achter mijn uitspraak staan dat het nieuwe systeem zorgt voor een betere en fijnere terugbetaling van de kosten dan vroeger. Die 1-eurovergoeding is trouwens wel blijven bestaan voor eeninkomensgezinnen.

De voorzitter: De heer Tavernier heeft het woord.

De heer Jef Tavernier: Ik dank u voor uw antwoord, mijnheer de minister. U hebt een en ander verduidelijkt.

U werkt dus echt wel onrechtstreeks. De bijkomende kosten worden niet geïndividualiseerd, maar verlopen via De Link.

Als de ESF-financiering wegvalt, hoe structureel is de financiering voor De Link? Waarom is de stimulanspremie er niet voor iedereen? Gaat het minimum van 24 uur om contacturen?

Minister Frank Vandenbroucke: Ik denk van wel, maar op dat technische detail zal ik u later moeten antwoorden. Ik zal u dat schriftelijk laten weten.

De hervorming binnen de VDAB is gebeurd in consensus met de sociale partners. Ik ga er daarom van uit dat het akkoord niet onmenselijk is. Ik denk echt dat het beter is.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Pieter Huybrechts tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de opleiding tot matroos

De voorzitter: De heer Huybrechts heeft het woord.

De heer Pieter Huybrechts: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, het is algemeen bekend dat matroos al geruime tijd een knelpuntberoep is. Door de toenemende arbeidsflexibiliteit zal het tekort aan varende personeel alleen maar toenemen. Daarom wil men binnen het kader van het Flanders Inland Shipping Network (FISN) de instroom van binnenschippers bevorderen.

Volgens de heer Filip Martens, voorzitter van de raad van bestuur van de vzw Promotie Binnenvaart Vlaanderen, blijken de verwachtingen van de sector binnenvaart nog dikwijls te botsen met de strakke structuren van het secundair onderwijs, zowel technisch- als beroeps-onderwijs. Studieplannen, uurtabellen en eindtermen laten weinig ruimte om in te spelen op nieuwe vragen.

Binnenvaart is traditioneel erg praktijkgericht. Momenteel volgt men in de beroepsschool een vastomlijnd programma waarin vaardigheden en kennis van de binnenvaart niet altijd centraal staan. Zowel studies als de realiteit tonen aan dat er in de toekomst vooral kennis nodig zal zijn. Welke initiatieven kunt of zult u nemen, in overleg met de sector van de binnenvaart, om het beroep van matroos aantrekkelijker te maken en in het onderwijs in te spelen op de vragen die eigen zijn aan de binnenscheepvaart?

De voorzitter: Minister Vandenbroucke heeft het woord.

Minister Frank Vandenbroucke: Mijnheer Huybrechts, er moet om te beginnen een strikt onderscheid worden gemaakt tussen het aanbod aan opleidingen enerzijds en de inhoudelijke invulling van die opleidingen anderzijds.

Binnen de globale onderwijsstructuur, die voor het voltijds secundair onderwijs bestaat uit graden, onderwijsvormen en studiegebieden, legt de Vlaamse Regering de opleidingen limitatief vast. Als het onderwijs gelijke tred wil houden met maatschappelijke, socio-economische, technologische en andere ontwikkelingen, dan moet het opleidingsaanbod zich aanpassen aan nieuwe behoeften en omstandigheden. Derhalve heeft de decreetgever voorzien dat bestaande opleidingen kunnen worden omgezet en nieuwe opleidingen toegevoegd.

Omzetting impliceert opheffing, actualisering of louter handhaving van opleidingen en benamingen van opleidingen. Omzetting van opleidingen, op initiatief van de overheid, vindt plaats na doorlichting – ook aangeduid als screening – van studiegebieden. Sinds 2007 worden alle huidige 29 studiegebieden één na één, gescreend. De operatie zal over verschillende jaren worden gespreid. Voorstellen van totaal nieuwe opleidingen kunnen zowel door onderwijsverstrekkers als door derden, bijvoorbeeld de sectoren, worden ingediend, al kan ook de overheid hiertoe het initiatief nemen.

Zowel bij de omzetting als bij de toevoeging van opleidingen worden het onderwijsveld en de beroepswereld, onder meer via de Vlaamse Onderwijsraad, geconsulteerd. We willen immers dat onze beslissingen op een breed draagvlak steunen.

Concreet wil ik erop wijzen dat de screening van het studiegebied maritieme opleidingen, waarin de tweedegraadsopleiding matroos bso is gerangschikt, in de loop van 2008 is gepland. Het maritiem onderwijs – gemakshalve rekenen we daar ook het onderwijs met het oog op binnenvaart onder – wordt enkel aangeboden door het GO! (Onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap). Zij zijn bijna klaar met een nieuwe structuur van het maritiem onderwijs, waarin ook de binnenvaart een plaats zal krijgen. Zodra ik daar zelf over beschik, kan ik u deze sectorale onderwijsopleidingsstructuur ter beschikking stellen.

Op het vlak van inhoudelijke invulling beschikken de onderwijsinrichters over heel wat autonomie. De rol van de overheid is beperkt tot het opleggen van een algemene basisvorming, als minimumlessenrooster, en tot de goedkeuring van leerplannen waarin de vakgebonden eindtermen op een herkenbare wijze moeten worden opgenomen.

De onderwijsinrichters, of de representatieve verenigingen van onderwijsinrichters, zijn dus zelf de leerplan-

makers en stellen zelf de wekelijkse lessentabellen samen. Voor alle duidelijkheid: de eindtermen van de basisvormende vakken en de vakoverschrijdende eindtermen zijn al enkele jaren in voege, maar specifieke eindtermen voor het fundamentele gedeelte van tso- en bso-opleidingen zijn er vooralsnog niet. Dat is, zoals u wellicht weet, een moeilijk probleem. Daarvoor richten we onze hoop op beroepscompetentieprofielen, zodra die beschikbaar worden gesteld door de SERV of door de betrokken sector.

Aangezien de opleiding matroos slechts in één instelling van het GO! wordt georganiseerd, komt het aan de verantwoordelijken van dit net toe om het leerprogramma desgevallend te herzien in functie van de desiderata van de sector. In 2007 zijn er wat dat betreft contacten geweest tussen de sector, met name de Rederscentrale, het GO! en mijn administratie. In aansluiting hierop buigt het GO! zich momenteel over het leerprogramma matroos, al kan dit onderzoek niet los worden gekoppeld van het opleidingsaanbod op zich. Een en ander betekent dat de screening van het studiegebied maritieme opleidingen en de leerprogramma's van de overeenkomstige maritieme opleidingen aan elkaar gelinkt zijn. Er mogen in elk geval binnenkort oplossingen verwacht worden.

De voorzitter: De heer Huybrechts heeft het woord.

De heer Pieter Huybrechts: Mijnheer de minister, ik dank u voor uw antwoord. We zullen de nieuwe structuur afwachten en bekijken wat die oplossingen teweeg zullen brengen. Ik ben in elk geval tevreden dat het onderwijs en de sector binnenscheepvaart samen zitten om oplossingen te zoeken voor dit beroep.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Pieter Huybrechts tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over het onderwijs voor gedetineerden

Vraag om uitleg van mevrouw Laurence Libert tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over onderwijs in gevangenissen

De voorzitter: De heer Huybrechts heeft het woord.

De heer Pieter Huybrechts: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, veel gedetineerden zijn laaggeschoolden, dat is een vaststaand feit. Daarom is

het een goede zaak dat onder meer via onderwijs aan gedetineerden de mogelijkheid wordt geboden om een zinvolle invulling te geven aan hun gevangenisstraf, die anders louter verloren tijd is.

Hierdoor krijgen gedetineerden die hun straf hebben uitgezeten, meer kansen op een baan. Onder meer de gevangenis Leuven Centraal beschikt dankzij een publiek-private samenwerking over een nieuwe computerklas, waardoor gedetineerden de kans wordt geboden om zich binnen de gevangenis muren toch in bepaalde mate te ontplooien.

Mijnheer de minister, welke initiatieven kunt u nog nemen om het onderwijs voor gedetineerden in Vlaanderen te bevorderen?

De voorzitter: Mevrouw Libert heeft het woord.

Mevrouw Laurence Libert: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, op 15 januari 2008 verscheen er in de pers een artikel betreffende het onderwijs in gevangenis. Slechts een op vier gedetineerden in de Vlaamse en Brusselse gevangenis volgt een opleiding. Integratie in de maatschappij is daarbij de voorname drijfveer.

De opleidingen zijn erg divers, met Nederlands als tweede taal, ICT en het behalen van een rijbewijs als populairste. Ook de opleidingsvormen zijn verschillend. De opleiding kan gevolgd worden in het kader van volwassenenonderwijs – wat overigens de grootste groep vormt –, via basiseducatie, via een openleercentrum en via onderwijs op afstand.

Het lage deelnemerspercentage is te wijten aan verschillende factoren: gevangenen worden niet vrijgesteld van hun werk voor cursussen, er zijn praktische problemen op het vlak van lokalen en bezoeken van advocaten, er is het probleem van uitval wanneer een gedetineerde met zijn zaak bezig is in geval van verschijning voor het Hof van Assisen, en tot slot maken ook de vele transfers van de ene naar de andere gevangenis continuïteit erg moeilijk.

De overheid voorziet in een aanmoedigingspremie van 0,62 euro per lesuur, maar daar zijn voorwaarden aan verbonden. Men moet minstens 9 uren per week les volgen en er is een maximum van 36 uren per week.

Mijnheer de minister, welke maatregelen hebt u genomen om de deelname aan opleidingen voor gedetineerden te verhogen? Wat zijn de resultaten hiervan? Leiden ze daadwerkelijk tot een betere integratie in de maatschappij wanneer men is ontslagen uit de gevangenis?

De voorzitter: De heer Marginet heeft het woord.

De heer Werner Marginet: Mevrouw de voorzitter, aangezien reïntegratie in de maatschappij het voornaam-

ste doel lijkt voor de gedetineerden, vraag ik me af in welke mate het gevolgde onderwijs thuis te brengen is binnen de klassieke onderwijsstructuren. In welke mate hoort het misschien beter thuis bij de begeleiding eigen aan penitentiaire instellingen? Is een samenwerking tussen het onderwijs dat de cursus aanreikt en de penitentiaire instellingen die het kader bieden, aangewezen om de maatschappelijke component van de lesinhoud zwaarder te accentueren? Wat betreft het halen van het rijbewijs, hoop ik dat het louter om het theoretische examen gaat.

De voorzitter: Minister Vandembroucke heeft het woord.

Minister Frank Vandembroucke: Mevrouw de voorzitter, dames en heren, ik wil eerst het algemeen kader schetsen. Eind 2000 keurde de Vlaamse Regering het Strategisch Plan voor Hulp- en Dienstverlening aan Gedetineerden goed. Dit plan wordt binnen een tijdspad van tien jaar geïmplementeerd. Het plan voorziet in de uitbouw van een aangepast welzijns-, cultuur-, werk-, sport- en onderwijsaanbod in alle Vlaamse en Brusselse gevangenis.

In 2002 werden er in uitvoering van dit plan drie pilootprojecten opgericht met betrekking tot de coördinatie van het onderwijsaanbod en de uitbreiding van dit aanbod in de betrokken gevangenis. Deze pilootprojecten situeerden zich in de regio's Antwerpen, de Vlaamse Ardennen en de Kempen. Sinds 2002 hebben een aantal Vlaamse partners betrokken bij het strategisch plan, het aantal pilootregio's uitgebreid. Onderwijs koos er echter voor het verloop van het project in de drie pilootregio's verder te zetten, te evalueren en bij te sturen. Daarnaast werd het nieuwe decreet betreffende het volwassenenonderwijs afgewacht om het onderwijs aan gedetineerden een meer structurele basis te geven.

Het nieuwe decreet betreffende het volwassenenonderwijs werd in juni 2007 door dit parlement goedgekeurd en voorziet in een volledige implementatie van het onderwijsluik van het strategisch plan. Onderwijs realiseert hiermee als eerste beleidsdomein een volledige implementatie van het strategisch plan voor gedetineerden. Ik ben daar eerlijk gezegd ook een beetje fier op. De decretale regeling voor het onderwijs aan gedetineerden werd gebaseerd op de ervaringen opgedaan in de drie pilootprojecten.

Ik kom dan tot wat meer uitleg bij de noodzakelijke coördinatie. Het zwaartepunt van de coördinatie van het onderwijsaanbod in de gevangenis ligt bij de nieuwe samenwerkingsplatformen, de consortia volwassenenonderwijs. In de pilootfase werd de coördinatie van het onderwijsaanbod in de gevangenis opgenomen door de centra voor basiseducatie. Deze centra hadden hiertoe ook een decretale opdracht gekregen. De centra voor basiseducatie hebben deze taak naar

best vermogen uitgevoerd, maar dit bleek geen eenvoudige zaak. Ze waren zowel aanbieder als coördinator. Daarenboven zijn de centra voor basiseducatie erg kleine centra in vergelijking met andere aanbieders zoals de centra voor volwassenenonderwijs.

De coördinatieopdracht zal vanaf 1 september 2008 opgenomen worden door de consortia volwassenenonderwijs. Dit zijn regionale samenwerkingsverbanden tussen de centra voor volwassenenonderwijs en de centra voor basiseducatie. De consortia volwassenenonderwijs ontvangen ook de nodige middelen voor het realiseren van deze coördinatieopdracht. Van de dertien consortia hebben er elf één of meerdere gevangenissen binnen hun werkingsgebied. De jaarlijkse subsidie voor de consortia volwassenenonderwijs bedraagt 3.600.000 euro. Hiervan wordt een bedrag van 650.000 euro gekleurd voor de coördinatie van het onderwijs aan gedetineerden. Dit bedrag stemt overeen met een volume van 12 voltijdse equivalenten. Deze middelen zullen onder de betrokken consortia verdeeld worden, rekening houdend met onder meer het aantal gevangenissen en het aantal gedetineerden binnen het werkingsgebied.

Deze onderwijscoördinatoren moeten de centra ondersteunen bij de uitwerking van een onderwijs- en vormingsbeleid voor gedetineerden, het detecteren van de onderwijs- en vormingsbehoeften en de begeleiding van het onderwijstraject van gedetineerden. De uitvoering van de opdracht in verband met de coördinatie en de ondersteuning van de centra op het vlak van onderwijs aan gedetineerden zal via een samenwerkingsovereenkomst tussen de Vlaamse Regering en de consortia worden uitgewerkt. Ook zullen de consortia ervoor moeten zorgen dat de centra voor volwassenenonderwijs en de centra voor basiseducatie een behoeftedekkend onderwijs- en vormingsaanbod voor gedetineerden uitwerken in de gevangenissen in hun regio. Ook dit zullen we regelen via de samenwerkingsovereenkomsten met de consortia.

Ik kom nu bij de ondersteuning. Het decreet Volwassenenonderwijs voorziet ook in een nieuwe ondersteuningsstructuur voor het volwassenenonderwijs. Een van de elementen van deze nieuwe ondersteuningsstructuur is de omvorming van het Vlaams Ondersteuningscentrum voor de Basiseducatie (VOCB) naar het Vlaams Ondersteuningscentrum voor het Volwassenenonderwijs (VOCVO). Tot hiertoe stond het VOCB in voor de ondersteuning en begeleiding van de Centra voor Basiseducatie voor de uitvoering van hun decretale opdracht naar gedetineerden. De onderwijscoördinatoren van de consortia zullen ook in de toekomst op de ondersteuning en begeleiding van het nieuwe VOCVO en de vier pedagogische begeleidingsdiensten kunnen rekenen.

Dan kom ik bij het punt van het inschrijvingsgeld. Het nieuwe decreet op het volwassenenonderwijs heeft een aantal wijzigingen doorgevoerd met betrekking tot het

systeem van inschrijvingsgelden. Het vrijstellingsbeleid ten aanzien van gedetineerden werd echter niet gewijzigd. Gedetineerde cursisten blijven vrijgesteld van inschrijvingsgeld. Op basis van het nieuwe systeem ontvangen de centra voor volwassenenonderwijs een hoger bedrag aan gedeelde inschrijvingsgelden voor cursisten die vrijgesteld zijn. Nu ontvangen de centra een bedrag van 0,75 euro in plaats van het vroegere bedrag van 0,39 euro per lesuurscursist. Dit geldt dus ook voor de lesuurscursist gepresteerd in de gevangenissen. Centra die werken in de gevangenis krijgen dus meer werkingsmiddelen door het nieuwe decreet betreffende het volwassenenonderwijs.

Dan kom ik bij een organisatorisch punt. Een van de knelpunten in de organisatie van het onderwijs in de gevangenis is dat er een zeer flexibel aanbod georganiseerd moet worden. Anders dan met het gewone aanbod volwassenenonderwijs is het voor gedetineerden niet altijd mogelijk om de klassieke langlopende cursussen te blijven volgen. Ze kunnen worden overgeplaatst naar een andere gevangenis of ze kunnen hun straf tijd beëindigd hebben en vrijgelaten worden. De gevangenispopulatie is ook heterogeen en de leervragen kunnen sterk verschillen. Het is niet altijd mogelijk om een gepast onderwijsaanbod in groep aan te bieden. Het is dus een uitdaging om het aanbod zo flexibel mogelijk te organiseren, een aanbod dat sterk inspeelt op de noden van alle gedetineerden.

Het nieuwe decreet op het volwassenenonderwijs voorziet in een reeks van instrumenten om zo'n flexibel aanbod mogelijk te maken. Deze maatregelen zijn stuk voor stuk toe te passen in een doelgroepenbeleid dat zich richt naar gedetineerde cursisten. Ik som enkele maatregelen op, in de hoop niet te exhaustief te zijn. Ten eerste: individuele leertrajectbegeleiding werd ingeschreven als decretale opdracht voor alle centra. Ten tweede is er de mogelijkheid om openleercentra in te richten waarbij cursisten individueel op zelfstandige basis komen leren, maar toch ondersteuning kunnen krijgen van een aanwezige leerkracht. Een methodiek die in de gevangenissen nu veel toegepast wordt door basiseducatie. Ten derde: de centra voor basiseducatie enerzijds en de centra voor volwassenenonderwijs met een aanbod NT2 of algemene vorming anderzijds ontvangen extra omkadering voor de organisatie van trajectbegeleiding, openleercentra en activeringsactiviteiten. Deze extra omkadering kan ook worden gebruikt voor het aanbod in de gevangenissen. Ten vierde: het volledige aanbod volwassenenonderwijs wordt gemodulariseerd. Ten vijfde: de mogelijkheden van gecombineerd onderwijs worden uitgebreid. Ten slotte worden de opleidingen die in aanmerking komen voor het behalen van een diploma secundair onderwijs uitgebreid.

Door een heel arsenaal aan maatregelen maken we het soort flexibiliteit mogelijk dat nodig is in de gevangenissen.

Dan waren er vragen over het overleg met Justitie. Mevrouw Libert heeft absoluut gelijk dat er een aantal factoren zijn die deelname aan onderwijs in de gevangenis bemoeilijken. U hebt me nog nooit horen zeggen dat dit tot nu toe overal een groot succesverhaal is geweest. Het verschilt nogal van plaats tot plaats. Er zijn inderdaad wel wat knelpunten. Er zijn soms problemen met lokalen en bezoeken van advocaten, met transfers van gedetineerden, met het niet ontvangen van een aanmoedigingspremie zoals die wel voor werk wordt toegekend enzovoort.

Deze problemen zijn vaak structureel van aard en zijn niet gemakkelijk op te lossen. Binnen Justitie staat de veiligheid binnen de gevangensmuren uiteraard voorop en komen de onderwijsactiviteiten daarom soms in het gedrang. Sommige problemen binnen Justitie, zoals de vaak gebrekkige infrastructuur, hebben ook een negatieve impact op het onderwijs dat in de gevangenis wordt georganiseerd. Er zijn echter zeer goede contacten tussen mijn onderwijsdiensten en het federale gevangeniswezen. Beide partijen zijn er helemaal van overtuigd dat we verder moeten investeren in het onderwijs aan gedetineerden. Deze contacten moeten leiden tot een betere organisatie van het onderwijs aan gedetineerden. Zo gaan mijn kabinet en mijn administratie samen met het VOCVO naar het zesmaandelijks regionale overleg van gevangenisdirecties om de verschillende knelpunten te bespreken.

De opvolging en de evaluatie van het onderwijsbeleid voor gedetineerden zal door het VOCVO worden opgenomen als onderdeel van de decretale opdracht. Hiertoe zal het ondersteuningscentrum, samen met de onderwijscoördinatoren van de consortia volwassenenonderwijs, een systeem van monitoring opzetten met betrekking tot het aantal gevolgde opleidingen, het aantal behaalde certificaten of deelcertificaten en de doorstroom naar vervolgoedingen, al dan niet buiten de gevangenis. Op iets langere termijn zal bekeken worden of het rendement van onderwijs aan gedetineerden kan worden opgenomen als onderzoeksthema in het kader van het OBPWO – dat staat voor onderwijskundig beleids- en praktijkgericht wetenschappelijk onderzoek.

Ik wil het volgende wel onderstrepen. De effectieve impact van het volgen van onderwijs in de gevangenis op de maatschappelijke integratie na vrijlating is erg moeilijk te meten. Ex-gedetineerden willen na hun vrijlating zo volledig mogelijk breken met hun verleden in de gevangenis. Ze wensen niet meer op dit verleden aangesproken te worden en hierover geen informatie meer vrij te geven. In dezen speelt het recht op privacy dan ook een belangrijke rol.

Ik denk persoonlijk dat we hier een mooi werk aan het doen zijn. Ik vind dat een samenleving die mensen opsluit en ze daarna weer vrijlaat, wel iets moet ondernemen opdat die mensen reële kansen zouden hebben op reïntegratie. Daar moet heel wat voor worden gedaan, ook al

weten we vandaag niet met zekerheid wat het effectief oplevert. Ik ben dan ook erg blij dat de Vlaamse Regering daar de nodige middelen voor heeft uitgetrokken.

De voorzitter: De heer Huybrechts heeft het woord.

De heer Pieter Huybrechts: Mijnheer de minister, ik sta er volledig achter dat we verder investeren in onderwijs aan gedetineerden, anders had ik u die vraag niet gesteld. Ik vraag me wel af of er vanuit de gedetineerden vraag is naar onderwijs. Het is niet omdat wij denken of menen dat het voor hen nuttig is, dat de gedetineerden het ook zo zien. Hebt u daar zicht op? Zijn daar cijfers over?

Minister Frank Vandenbroucke: Ik durf daar niet over te improviseren. Ik heb tot nu toe twee gevangensissen bezocht. Ik heb een derde bezoek jammer genoeg niet kunnen afleggen. Het beeld dat ik dan krijg is dat er wel interesse en motivatie is. Men zal het ongetwijfeld zo aan boord leggen dat bij een bezoek van de minister alles goed ingekaderd is en goed verloopt. U mag ook niet vergeten dat gedetineerden op die manier ook wat om handen hebben, buiten het werk dat ze eventueel doen. Het leidt tot contacten. Dat is misschien niet de intrinsiek belangrijkste motivatie, maar we mogen niet vergeten dat volwassenen die helemaal niets met de gevangenis te maken hebben, soms ook volwassenenonderwijs volgen om contacten te hebben, om iets om handen te hebben. We mogen daar niet te neerbuigend over doen. Mijn gevoel is dat er een grote behoefte is. Er zijn veel knelpunten en het is niet zo gemakkelijk om te zeggen wat dit nu precies oplevert. Ik denk wel dat we dit binnen een aantal jaar beter zullen kunnen beoordelen.

De voorzitter: Mevrouw Libert heeft het woord.

Mevrouw Laurence Libert: Mijnheer de minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik vind het heel positief dat u dit dossier ter harte neemt, dat u bezig bent met overleg en manieren zoekt om het onderwijs binnen de gevangensissen nog te versterken. Ik ben blij dat u zult onderzoeken wat daar het effect van is. Ik kan me voorstellen dat het inderdaad heel moeilijk meetbaar is. We moeten steeds voor ogen houden dat reïntegratie de belangrijkste basis is. Ik wil ook de klemtoon leggen op NT2. Het blijkt dat heel wat mensen in de gevangenis het Nederlands helaas niet machtig zijn. We moeten daar onze pijlen op richten. We kunnen in de toekomst misschien zelfs discussiëren over een eventuele verplichting. Ik laat dit nu in het midden. Er moet in elk geval veel aandacht naar NT2 gaan.

Minister Frank Vandenbroucke: Dat is ongetwijfeld een waardevolle bedenking. Ik durf niet uit mijn hoofd zeggen hoe belangrijk het aanbod Nederlands in het geheel is. Ik heb vooral de behoefte gezien om een

diploma secundair onderwijs te halen en de behoefte om technische competenties op punt te stellen. Ik moet navragen wat het aanbod Nederlands betekent in het geheel.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Laurence Libert tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de zogenaamde Daltonscholen

De voorzitter: Mevrouw Libert heeft het woord.

Mevrouw Laurence Libert: Mevrouw de voorzitter, mijnheer de minister, sedert enkele jaren is er in Nederland een enorme groei aan Daltonscholen, van 120 scholen in 1996 naar 278 in 2007. Dit is een zeer succesrijke vorm van onderwijs. Uit studies blijkt dat leerlingen uit die scholen licht boven het Nederlandse gemiddelde scoren op de zogenaamde Citotoetsen.

Daltonscholen hebben een uitstekend antwoord op de eisen van de huidige maatschappij. Een Daltonschool schept ruimte en geeft kinderen de gelegenheid om zelfstandig of samen te werken aan een afgesproken taak. Drie principes, namelijk verantwoordelijkheid, zelfstandigheid en samenwerken vormen het uitgangspunt van Daltononderwijs. Daltonscholen onderscheiden zich door een eigen kindvisie. Ze gaan ervan uit dat elke mens in staat is verantwoordelijkheid te dragen. Deze benadering leidt tot een democratische grondhouding. De leerkrachten proberen een veilig, ondersteunend klimaat te bieden om het kind de kans te geven zo zelfstandig mogelijk met de omgeving om te gaan. Door elk kind te benaderen als open, communicatief en redelijk wordt persoonlijke groei geboden. In het spanningsveld van individuele belangen en belangen van de groep leert het kind zijn positie te bepalen. Zelfstandig leren met moderne middelen, taken maken op de laptop en het gebruik van de digitale handelingswijzer zijn voorbeelden van leertechnieken.

Momenteel is er in Vlaanderen slechts één school die het Daltonprincipe toepast. Het gaat hier om enkele uren per week geïntegreerd in het gewone onderwijs. Vanuit het veld rijst er echter enorme interesse. Meer nog, de eerste stappen voor de oprichting van een eerste volwaardige Daltonschool zijn gezet met de bedoeling om in september 2008 te starten.

Mijnheer de minister, bent u op de hoogte van deze onderwijsvorm en de positieve resultaten die deze scholen boeken in Nederland? Hebt u aanvragen van scholen

gekregen om hiermee te starten? Hebt u reeds initiatieven genomen om deze schoolvorm te stimuleren?

De voorzitter: De heer Marginet heeft het woord.

De heer Werner Marginet: Mevrouw de voorzitter, ik kan deze vraag vanuit Open Vld niet goed plaatsen. Open Vld promoot toch de vrijheid en zou het marktaandeel van de Daltonscholen zijn vrije loop moeten laten in plaats van die aan overheidspromotie te willen onderwerpen. Ik denk dat de bestaande administratie en de onderwijsvrijheid in Vlaanderen de Daltonscholen alle ruimte en ondersteuning bieden die wenselijk is. Ik begrijp dan ook niet waarom Open Vld meer wil.

Mevrouw Laurence Libert: Ik begrijp de vraag van de heer Marginet niet goed omdat ik niet inzie wat het een met het ander te maken heeft. Studies wijzen uit dat die scholen positieve effecten hebben. Ik stel heel objectieve vragen, bijvoorbeeld of de minister initiatieven heeft genomen. Ik wil hem niet overtuigen om die initiatieven te nemen. Ik wil de administratie Onderwijs zeker niet verplichten om initiatieven te nemen. Ik stel gewoon concrete vragen.

De voorzitter: Minister Vandenbroucke heeft het woord.

Minister Frank Vandenbroucke: Het Daltononderwijs is mij niet onbekend. Het is ontstaan in de Verenigde Staten en werd ontwikkeld door Helen Parkhurst. De entiteit Curriculum van het onderwijsdepartement beschikt over documentatiemateriaal over deze vorm van onderwijs.

Daltononderwijs is methodeonderwijs, meer bepaald onderwijs volgens een bepaald pedagogisch project waarin sterk individualiserend onderricht als methodiek vooropstaat. Ik wil me niet uitlaten over de resultaten die de huidige Daltonscholen in Nederland, dat zijn basisscholen, boeken tegen de achtergrond van de Nederlandse evaluatiecriteria. Het is niet wijs daar uitspraken over te doen.

In Vlaanderen is er momenteel slechts één instelling, namelijk de basisschool van het Gemeenschapsonderwijs Gent, die Daltononderwijs organiseert. De onderwijswetgeving stelt dat onderwijsinrichters vrij zijn op het vlak van pedagogische methodes. Dit impliceert dat geen aanvragen tot organisatie van Daltononderwijs aan de overheid moeten worden voorgelegd.

Rekening houdend met het principe van de pedagogische autonomie, zijn ik noch mijn departement bevoegd om initiatieven te nemen om bepaalde pedagogische organisatie- of werkvormen te stimuleren of promoten. Ik heb natuurlijk heel wat contact met diverse soorten onderwijs, ook methodescholen. Ik sta dikwijls in bewondering voor wat ze doen. Het is niet mijn taak, en ik heb

zelfs niet de bevoegdheid, om voor deze of gene onderwijsvorm een of andere promotiecampagne op te zetten.

De voorzitter: Mevrouw Libert heeft het woord.

Mevrouw Laurence Libert: Mijnheer de minister, mijn tweede vraag was misschien verkeerd geformuleerd. Hebt u een aanvraag voor erkenning of subsidiëring van een Daltonschool?

Minister Frank Vandenbroucke: Neen. Misschien zit dat bij de administratie, al is mijn antwoord door de administratie voorbereid. Men signaleert mij geen vragen in deze zin.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Laurence Libert tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over het gebrek aan goede sportinfrastructuur in scholen

De voorzitter: Mevrouw Libert heeft het woord.

Mevrouw Laurence Libert: Mijnheer de minister, ik heb deze vraag ook gesteld aan minister Anciaux, maar hij verwees in zijn antwoord systematisch naar u als bevoegd minister (*Hand. VI. Parl. 2007-08, nr. C95*). Daarom ben ik zo vrij deze vraag aan u te stellen.

In De Standaard van woensdag 28 november 2007 stond te lezen dat een sporthal en sportmateriaal niet in alle scholen vanzelfsprekend zijn. In het artikel wordt melding gemaakt van een doctoraat over de kwaliteit van Lichamelijke Opvoeding in het Vlaams secundair onderwijs. Uit deze studie blijken de volgende cijfers: 16 percent van de accommodatie en materiaal voor Lichamelijke Opvoeding voldoet niet, 30 percent van de scholen heeft niet het minimum aan sportmateriaal en 55 percent van de scholen werkt samen met sportorganisaties, andere scholen of gemeenten.

Op dit laatste punt gaat het artikel uitvoerig in. Deze cijfers klinken erg somber, nochtans bestaat er in Vlaanderen ook goede en kwaliteitsvolle sportinfrastructuur, zowel binnen de scholen als op gemeentelijk niveau. Helaas blijken deze sporthallen niet altijd even optimaal benut. De stedelijke sportinfrastructuur is vooral in het weekend en 's avonds drukbezet, maar overdag blijken veel van deze sporthallen onderbenut. De schoolinfrastructuur wordt vanzelfsprekend tijdens de schooluren benut, maar staat dan 's avonds en in het weekend leeg.

Uit de studie blijkt dat steeds meer scholen een samenwerking opzoeken met de stedelijke sporthal. Andersom

zouden scholen hun sportinfrastructuur kunnen openstellen voor de lokale sportclubs. De scholen zouden hierbij kunnen verdienen aan de verhuur van de gebouwen, de infrastructuur en het materiaal. Extra investeringen zouden dan ook aan deze gebruikers kunnen worden doorerekend, waardoor sommige nieuwe investeringen voor scholen beter haalbaar kunnen worden.

Helaas blijkt in de praktijk dat de scholen hun deuren niet graag openzetten voor buitenstaanders na de schooluren. Oorzaken hiervoor zijn veelzijdig. Men moet op zoek naar een verantwoordelijke voor de uitbating en verhuur van de sportinfrastructuur. Men heeft schrik voor een gebrek aan respect voor het materiaal. Veel van deze schoolsporthallen hebben geen aparte toegang waardoor de bezoekers automatisch toegang krijgen tot het hele schoolcomplex, wat directies niet wensen. Hoe zit het met de verantwoordelijkheid als er zich een ongeval voordoet in de sporthal? Hoe wordt voorzien in extra begeleiding voor jongeren die gebruik maken van de infrastructuur zonder sportleraar? Kortom, er zijn een heleboel argumenten die scholen vaak gebruiken om hun sportinfrastructuur niet ter beschikking te stellen.

Mijnheer de minister, kunt u deze cijfers over de slechte staat van de sportinfrastructuur in scholen bevestigen? Welke stappen hebt u genomen om de sportinfrastructuur in scholen te verbeteren? Welke concrete maatregelen hebt u genomen om de goede sportinfrastructuur die bestaat in sommige scholen, ter beschikking te stellen aan niet-schoolgebonden sportactiviteiten?

De voorzitter: Minister Vandenbroucke heeft het woord.

Minister Frank Vandenbroucke: Ik heb via de pers ook kennis genomen van de doctoraatstudie over de kwaliteit van de lichamelijke opvoeding in het Vlaams secundair onderwijs. Vanaf het schooljaar 2002-2003 tot en met het schooljaar 2006-2007 heeft de onderwijsinspectie het studiepeil van de vakken lo (lichamelijke opvoeding) en/of sport onderzocht in 109 secundaire scholen. Dit is ongeveer 11 percent van het totale aantal secundaire scholen voor gewoon voltijds en deeltijds onderwijs.

In het kader van de leerplanrealisatie wordt de kwaliteit van de sportinfrastructuur beoordeeld op basis van drie criteria. De capaciteit van de infrastructuur moet in overeenstemming zijn met het leerlingenaantal en het aantal ingerichte lestijden lo/sport. De infrastructuur moet aangepast zijn aan de grootte van de groep, de leeftijd van de leerlingen, de afmetingen, de soort bewegings- of sportdiscipline en de veiligheidsnormen. De infrastructuur moet bereikbaar zijn zodat de verplaatsingstijd tot een minimum beperkt wordt ten voordele van de effectieve onderwijstijd.

Uit de doorlichtingen blijkt dat in 35 percent van de onderzochte scholen de leerplanrealisatie voldoende en

de sportinfrastructuur toereikend zijn. Daartoe behoren ook scholen die over een uitstekende sportinfrastructuur beschikken. Daartegenover scoort ongeveer 29 percent van de scholen een onvoldoende voor leerplanrealisatie en voor sportinfrastructuur. Dit betekent dat deze scholen mede door een ontoereikende infrastructuur de eindtermen, ontwikkelingsdoelen en leerplandoelstellingen niet in voldoende mate realiseren en/of nastreven. In ongeveer 26 percent van de scholen voldoet de leerplanrealisatie, hoewel de sportinfrastructuur niet optimaal is. Het gaat doorgaans om opmerkingen die een volwaardige leerplanrealisatie niet in de weg staan. Ten slotte volstaat de leerplanrealisatie in ongeveer 10 percent van de gevallen niet, hoewel de kwaliteit van de sportinfrastructuur toereikend is. Ik zal u hiervan een tabelletje geven. Het is dus een divers beeld.

Als we kijken naar de kwaliteit van de sportinfrastructuur in secundaire scholen voor de periode 2002-2003 tot 2006-2007, is die toereikend in 45 percent van de gevallen, niet optimaal in 26 percent en ontoereikend in 29 percent.

Wat de toestand van de schoolgebouwen betreft, inclusief de sportinfrastructuur, wil ik u nog meegeven dat AGIO (Agentschap voor Infrastructuur in het Onderwijs), het agentschap dat subsidies verleent voor schoolinfrastructuur, momenteel een grootschalig onderzoek uitvoert naar de toestand van de schoolgebouwen in Vlaanderen. Bij een van de vragen in deze enquête moet de respondent per lokaaltype, inclusief de sportfaciliteiten, de bruikbaarheid van de lokalen beoordelen. Het onderzoek bevindt zich momenteel nog in een dataverzamelingsfase. Het zal dus nog een tijdje duren alvorens de onderzoeksresultaten bekend zijn.

Inzake schoolinfrastructuur – en daar zit sportinfrastructuur in – hebben we een heel grootschalige inhaaloperatie opgezet. Enerzijds worden de klassieke middelen voor schoolinfrastructuur verhoogd. Voor 2008 zijn 100 miljoen euro toegevoegd aan de machtigingen voor schoolinfrastructuur. In de meerjarenbegroting was reeds in 75 miljoen euro extra voorzien voor 2008 en 2009. Anderzijds voorzie ik in een inhaalbeweging via alternatieve financiering, het zogenaamde DBFM-programma (Design, Build, Finance, Maintain). Dat is een nooit geziene investeringsoperatie, en die is ook nodig. We rekenen erop dat ze echt impact heeft op de schoolinfrastructuur.

U zult zich misschien herinneren dat in de beleidsnota een volledig hoofdstuk is gewijd aan de idee 'Brede School'. Dat is een duurzame samenwerking van scholen met andere instellingen of partners voor de ontwikkeling van kinderen. Begin vorig schooljaar 2006-2007 gaf ik vijftien projecten een financiële injectie om te werken aan de implementatie van het concept Brede School gedurende 3 jaar. Ik vind het erg belangrijk dat

er een goede samenwerking is tussen scholen, sportverenigingen en gemeentelijke sportdiensten. Dat staat in de beleidsnota en ik heb dat ook al eens gezegd naar aanleiding van een vraag van mevrouw Tinne Rombouts over het verhuren van sportinfrastructuur door scholen aan sportverenigingen (*Hand. VI. Parl. 2007-08, nr. C258*). Hoe de samenwerking binnen de 15 projecten Brede School vorm krijgt, hangt echter af van de lokale behoeften en omstandigheden. Momenteel is er geen enkel proefproject bezig met de mogelijkheid tot het openstellen van hun sportinfrastructuur voor niet-schoolgebonden sportactiviteiten. Ik weet wel dat er in Tielt momenteel een sportzaal gebouwd wordt aan een secundaire school die zo werd ontworpen dat er zowel een toegang is vanuit de school als een externe toegang, zodat dubbel gebruik mogelijk is zonder dat externen daarvoor binnen de schoolgebouwen moeten zijn. Maar dat is een mooi verhaal dat niet past binnen het kader van ons Brede School-project.

Vorig jaar lanceerde minister Anciaux van zijn kant een tweevoudige projectoproep Brede School. Begin dit schooljaar zijn vijf van de acht geselecteerde projecten gestart die de participatie aan het sociaal-cultureel, cultureel en sportief leven in hun omgeving moeten verhogen. Binnen het project 'Brede School met sportaanbod' uit Leuven wordt op initiatief van de gemeentelijke sportdienst, de Stichting Vlaamse Schoolsport, diverse Leuvense secundaire scholen en verschillende sportaanbieders, een brede school met een ruim sportaanbod uitgewerkt voor leerlingen uit het secundair onderwijs in Leuven. Dit sportaanbod speelt zich af in de directe schoolomgeving, niet alleen bij sportaanbieders zelf, maar ook op de sportterreinen van scholen zelf en op wijkpleinen, en dit aansluitend op de schooluren, namelijk tussen 16 en 18 uur en op woensdagnamiddag.

U hebt zelf gezegd dat het openstellen van sportinfrastructuur aan anderen een aantal beslommeringen met zich meebrengt. Aan de financiële belemmering is alvast verholpen door een rondzendbrief van de Vlaamse Regering van 20 juli 2007 (Omzendbrief FB/VLABEL/2007 van 20 juli 2007 betreffende de vrijstelling van onroerende voorheffing voor onroerende goederen bestemd voor onderwijs). Daarin valt te lezen hoe de scholen hun vrijstelling van onroerende voorheffing kunnen behouden als ze hun sportaccommodatie ter beschikking stellen.

De voorzitter: Mevrouw Libert heeft het woord.

Mevrouw Laurence Libert: Mijnheer de minister, ik dank u voor het antwoord. In het antwoord op de laatste vraag mis ik wat concrete voorstellen om de niet-georganiseerde sporters van de goede sportinfrastructuur in de scholen gebruik te laten maken. De beslommeringen zijn er zeker, maar er zouden misschien concrete

initiatieven kunnen worden genomen wanneer er sportinfrastructuur in het kader van DBFM wordt gebouwd, bijvoorbeeld om dat mee als criterium op te nemen.

Mevrouw Monica Van Kerrebroeck: Dat staat al in de DBFM-voorwaarden.

Mevrouw Laurence Libert: Heel eenvoudige dingen, zoals een externe deur, zouden al veel problemen kunnen oplossen. Bij bestaande infrastructuur is dat misschien niet zo eenvoudig, maar bij nieuwe infrastructuur kunnen heel kleine maatregelen misschien heel positieve effecten hebben.

De heer Jef Tavernier: Mijnheer de minister, u zegt dat er praktische besommingen bestaan. We zouden daar meer aandacht aan moeten besteden. De vrijstelling van onroerende voorheffing is een aspect. Ik heb de indruk dat er nog andere aspecten zijn waardoor scholen, inrichtende machten en initiatiefnemers in een aantal gevallen een terechte drempelvrees hebben om dat te realiseren. Er zijn ook andere implicaties die verder gaan dan alleen de onroerende voorheffing.

Daar moet over worden nagedacht. Een van de aspecten is sportinfrastructuur waar je naar een pps-constructie zou kunnen gaan die verder gaat dan DBFM in de zin van een financieringsconstructie. Ik heb de indruk dat dit echt zou moeten worden uitgewerkt als 'tool', anders moet iedereen apart gaan bekijken hoe het zit met de btw-regeling, de boekhouding, de fiscale gevolgen enzovoort. Men schrikt daarvoor terug. Men blijft eraf en laat de sporthal gebruiken voor het eigen onderwijs, en eventueel wordt ze wat verhuurd, bijna onder de tafel, zonder dat het te officieel is.

Mevrouw Monica Van Kerrebroeck: Men mag niet verhuren, men moet gebruiksvergoedingen vragen. Ik kan wijzen op initiatieven. In Genk geeft de stad bewakers aan scholen die na de schooluren hun infrastructuur ter beschikking stellen, zodat het opgelost wordt op kosten van de stad. In Gent is er een initiatief met de scholengroep EDUGO en de stad Gent, zowel voor het bouwen van sportzalen als voor het gebruik van de sportterreinen.

Minister Frank Vandenbroucke: We botsen altijd op hetzelfde dilemma. Het zou mooi zijn als meer scholen een initiatief namen en er meer zou gebeuren dan vandaag. We moeten er wel een beetje mee opletten om vanuit het beleid de scholen voortdurend te bestoken met suggesties, voorstellen, schema's enzovoort. Dat werkt wat averechts. Door te veel het goede te willen nastreven en scholen te bestoken met alle mogelijke beleidssuggesties en voorstellen, bereiken we eigenlijk het omgekeerde, namelijk dat scholen beginnen te kruisen onder wat er allemaal uit Brussel komt. Dat gevoel bestaat vandaag al dikwijls. We moeten soms een beetje

terughoudend zijn, hoewel u echt gelijk hebt dat er veel mogelijkheden zijn.

Met de Brede School-projecten heb ik een belangrijke aanzet gegeven om het denkwerk te stimuleren. Ik heb zelf gezegd dat er niet altijd uitkomt wat je zou kunnen bedenken. We moeten opletten dat we niet te veel aan ideeën en suggesties naar beneden sturen. Dat is een moeilijk evenwicht. Misschien onderschat u een beetje het belang van die rondzendbrief van juli 2007. Dat is hier al aan de orde geweest. De heer De Meyer heeft daar regelmatig voor op tafel geklopt en aan mijn mouw getrokken. Hij had gelijk. Het is ook gebeurd. Het was een heel belangrijke hinderpaal en die is weg.

De heer Tavernier heeft gelijk dat dit zich heel goed leent tot pps, maar in de DBFM-constructie hebben we dat volgens mij perfect geregeld, zoals de voorzitter heeft opgemerkt. Scholen die een constructie met een derde partner willen opzetten, kunnen dat heel goed inpassen in een DBFM-formule. Ze weten perfect hoe dat moet. Door het feit dat we aangetoond hebben hoe men dat kan doen, faciliteren we het. Wat we niet kunnen doen, is daarvoor nog eens een extra voordeel geven. Je kunt heel veel dingen bedenken die scholen nuttig zouden kunnen doen, waarvoor je dan weer een extra voordeel kan geven. Scholen die in een DBFM-operatie stappen, hebben een heel goede mogelijkheid om een derde te betrekken en sportinfrastructuur open te stellen voor niet-schoolgebonden sport.

De heer Tavernier heeft gelijk dat het niet zo evident is als je niet in een DBFM-constructie zit om zelf een pps te bedenken. Het is eigenlijk tout court niet zo evident, ook ten aanzien van subsidiëring. Maar ook daar wil ik mijn eigen enthousiasme om allerlei dingen te ondernemen, temperen. Ik wil de DBFM-operatie doen lukken, zien hoe het loopt, en dan kunnen we misschien later nog meer creatief initiatieven nemen in verband met specifieke alternatieve financieringsoperaties, bijvoorbeeld voor sport. Er is daar ongetwijfeld veel te doen.

De heer Jef Tavernier: Mijnheer de minister, ik vergelijk dat een beetje met allerlei constructies die ik zie ontstaan op gemeentelijk vlak, bijvoorbeeld ook bij sporthallen.

We zien dat men bij gerenommeerde studie bureaus studies bestelt over btw-recuperatie. Als ik die lees, zijn dat eigenlijk de algemene beginselen. Iedere gemeente betaalt apart voor een studie, maar als er een algemeen kader zou zijn, zou men heel veel uitsparen en weten waaraan men zich moet houden.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

– *De heer Ludo Sannen, ondervoorzitter, treedt als waarnemend voorzitter op.*

Vraag om uitleg van de heer Jef Tavernier tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de bezoldiging van deeltijdse kleuterleidsters

De voorzitter: De heer Tavernier heeft het woord.

De heer Jef Tavernier: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, mijn vraag gaat over kleuterleidsters, meer bepaald deeltijdse kleuterleidsters.

Een aantal kleuterleidsters – want het zijn meestal vrouwen – hebben een deeltijds lopende opdracht. Ze worden daarvoor betaald, maar er rijst een probleem op het moment dat ze dat combineren met een vervangingsopdracht voor een korte afwezigheid.

Er is blijkbaar een probleem wat betreft de betaling. De deeltijds lopende opdracht wordt op weekbasis betaald. Als iemand voor één dag wordt ingeschakeld, is dat vijf vierentwintigsten. Bij vervanging voor korte afwezigheid baseert men zich op een dagprestatie, dat is dan op basis van vierentwintig vierentwintigsten.

Dat betekent dat iemand met een lopende opdracht, zelfs van één dag, die een korte vervanging doet van bijvoorbeeld drie dagen, toch, gelet op het verschillende berekeningssysteem, met overuren zit. Aangezien men overwerk doet, wordt men eigenlijk minder betaald, wat nogal pervers overkomt. Dat schijnt de normale berekeningswijze te zijn, waardoor het voor kleuterleidster – en ik veronderstel dat dat ook in het lager onderwijs zo is – absoluut niet interessant is om korte vervangingsopdrachten te doen. Men straft eigenlijk zichzelf of men gaat werken voor bijna niets.

Mijnheer de minister, klopt het dat de berekeningswijze voor de vergoeding op die manier gebeurt? Blijkbaar zijn schooldirecties nauwelijks op de hoogte van die berekeningswijze, zodat de betrokken kleuterleidsters en directies achteraf voor verrassingen komen te staan.

Wat kan eraan gedaan worden? Ik denk dat we door een andere manier van berekenen de zaak eigenlijk kunnen oplossen. Gebeurt dat of wordt gedacht aan het geven van instructies in die richting?

De voorzitter: Minister Vandenbroucke heeft het woord.

Minister Frank Vandenbroucke: Mijnheer Tavernier, het probleem dat u aanhaalt, is inderdaad een knelpunt dat mij al langer bekend is. Het is ook al meermaals ter sprake gekomen binnen de stuurgroep korte vervangingen, die het project korte vervangingen opvolgt.

Het knelpunt is eigenlijk inherent aan het bestaande bezoldigings- en vervangingsstelsel in het onderwijs. Dit systeem is gebouwd op de weekopdracht van het personeel, die wordt uitgedrukt in een aantal prestatie-eenheden per week. Een personeelslid wordt aangesteld en uitbetaald voor een bepaalde weekopdracht, bijvoorbeeld vierentwintig vierentwintigsten of twintig twintigsten, en voor een bepaalde periode. Gedurende deze aanstellingsperiode ontvangt het personeelslid voor elke dag een gelijk loon, ongeacht de daadwerkelijke prestaties die het personeelslid op de onderscheiden dagen levert.

Voor vervangingen die slechts enkele dagen duren, minder dan een week, kan dat soms tot gevolg hebben dat het salaris niet helemaal overeenkomt met het proportioneel aantal gepresteerde uren.

Deze betalingsregel is niet nieuw of vreemd voor de scholen, ook niet als het gaat om vervangingen van korte duur, die vroeger ook al mogelijk waren in de zeer kleine tot kleine basisscholen waar slechts enkele personeelsleden werkzaam zijn.

Maar ook in langere periodes van vervanging is het perfect mogelijk dat een personeelslid de vervanging van een titularis – die zijn effectieve prestaties concentreert op enkele dagen – beëindigt of moet beëindigen, omdat de titularis terugkeert op een voor de vervanger minder gelukkig ogenblik, namelijk als al het werk is gebeurd.

Tijdens de onderhandelingen over het Besluit van de Vlaamse Regering tot invoering van een tijdelijk project betreffende vervangingen van korte afwezigheden, bedrijfsstages en mentorschap, is deze thematiek uitgebreid besproken. Het resultaat was een brede consensus bij de onderhandelingspartners om het mechanisme van het gebruik van de vervangingseenheden en de betaling van de personeelsleden die in deze eenheden worden aangesteld, volledig te enten op het huidige geldelijk statuut en betalingssysteem voor het onderwijspersoneel. Enerzijds zou een alternatief, bijvoorbeeld een betaling per uur, diverse grondregels en verworvenheden inzake het geldelijk en administratief statuut op de helling zetten. Anderzijds is het moeilijk te verantwoorden dat in een school een vervangende leraar die in het kader van deze proeftuin invalt voor een korte afwezigheid, op een andere wijze zou worden betaald dan een collega in een organieke vervangingsopdracht. Het was dus niet zo gemakkelijk om uit het bestaande kader te stappen.

Uit de evaluatie die werd uitgevoerd, bleek dat de bezoldiging een ernstig knelpunt was. De evaluatie maakt duidelijk dat op het veld het gevoel heerst dat er geen loon naar werken is. Ik ben zeker dat dit mee deze vraag heeft geïnspireerd.

Verder is door de invoering van de vervangingen van korte afwezigheden het overwerk of de bijbetrekking in

het basisonderwijs sterk toegenomen. Dat heeft grote gevolgen voor de betaling van de leerkrachten. De bezoldiging van overwerk en bijbetrekking in het basisonderwijs is immers ongunstig.

Mijnheer Tavernier, dan stelt u een reeks vragen over wat ik eventueel wil doen. Het moet geen gewoonte worden, maar ik ben weer van goede wil.

De betalingsregeling met betrekking tot overwerk en bijbetrekking, de cumulatierегeling, is niet vreemd voor de scholen. Ik denk niet dat het nodig is om de directies daarover te sensibiliseren. Ik denk dat het intussen al voldoende via verschillende kanalen bekend is. Ik zou dus liever meteen naar een oplossing zoeken.

Met ingang van dit schooljaar 2007-2008 hebben we het systeem in het basisonderwijs al lichtjes gewijzigd, precies om een betere bezoldiging voor de vervanger te garanderen. Men is sinds dit schooljaar immers verplicht om het vervangende personeelslid altijd aan te stellen voor hetzij een halftijdse, hetzij een voltijdse opdracht. Dat was een discussiepunt, maar ik heb gezegd dat we daar al voor gaan.

Maar daarmee zijn de problemen inzake overwerk en bijbetrekking niet van de baan. Het blijft zo dat heel wat leerkrachten door een vervanging van een korte afwezigheid terechtkomen in overwerk of bijbetrekking. Dan is de bezoldiging zoals gezegd niet gunstig.

Ik ben ervan overtuigd dat wij erin zouden moeten slagen om de huidige cumulatierегeling drastisch te vereenvoudigen. Wij staan in de komende jaren immers voor de uitdaging om met alle middelen de beste en meest gemotiveerde leerkrachten voor het onderwijs te blijven vinden. De cumulatierегeling mag daarvoor in de toekomst geen rem zijn.

Ik heb mijn administratie dan ook de opdracht gegeven deze vereenvoudiging voor te bereiden. De betere bezoldiging van de korte vervangingen in het basisonderwijs is daar een belangrijk onderdeel van. Ik wil binnen de huidige budgettaire mogelijkheden nagaan of wij de prestaties die de eenheid overschrijden of die nu als een bijbetrekking of overwerk worden beschouwd, niet op een meer billijke en modernere manier kunnen honoreren. Ik hoop dat wij de potentiële kandidaten die soms omwille van de verloning thans langs de zijlijn blijven staan, ook kunnen overtuigen om voor een onderwijsopdracht te kiezen.

Ik ben er nog niet uit, maar ik denk dat er een probleem is, dat u terecht aankaart. Ik ga kijken hoe ik dat kan oplossen.

De voorzitter: De heer Tavernier heeft het woord.

De heer Jef Tavernier: Mijnheer de minister, ik ben uiteraard blij met de goede wil. Enerzijds wordt de deel-

tijds lopende opdracht berekend op weekbasis en anderzijds gebeurt dat voor de korte afwezigheden op dagbasis. Als men dat ook zou doen op weekbasis, is er dan geen oplossing? Hierdoor zou iemand met een lopende opdracht van één dag en een korte vervanging van drie dagen, op weekbasis het aantal uren van een voltijdse opdracht niet overschrijden. Dan is de zaak toch opgelost. Door het feit dat iemand drie dagen werkt in korte vervanging en één dag als lopende opdracht, heeft die persoon zagezegd drie dagen met overuren. Als we het bekijken op weekbasis, zit die persoon perfect binnen een weekopdracht.

Minister Frank Vandenbroucke: Mijn administratie is voorstellen aan het uitwerken. Ik weet niet of dat mogelijk is. Ik durf er niet op vooruitlopen. Men heeft een aantal voorstellen uitgewerkt, met een bijbehorend kostenplaatje. Ik durf niet zeggen of dat een van de pistes is.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Carl Decaluwe tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de experimentele opleiding Aangepaste beeldende vorming in het kunstonderwijs voor volwassenen

De voorzitter: De heer Decaluwe heeft het woord.

De heer Carl Decaluwe: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, sinds september 2002 is er een experiment aan de gang rond aangepaste beeldende vorming in de academies van Turnhout, Mol, Kortrijk en Eeklo. Het is een experiment waarbij men aan personen met een mentale handicap de kans wil geven zich te ontplooien in de kunstwereld.

Deze leerlingen zijn 18 jaar of ouder en hebben een fysieke en/of mentale handicap. De leerinhoud is dezelfde als voor jongeren in de middelbare graad. In de specifieke opleiding ligt het accent op emancipatorisch vlak: leren kiezen, leren vrij zijn, het ontdekken van de eigen waarde en het geloof in eigen kunnen. Dat zijn toch een aantal elementen die bijzonder positief zijn.

De opleiding is gespreid over zes jaar. Tot op heden kunnen de academies een beroep doen op een begeleider uit een instelling waarmee wordt samengewerkt. Die begeleider neemt vanzelfsprekend een bijzonder belangrijke plaats in voor de kunstopleiding van deze mindervalide personen, vanuit zijn opleiding en omgangservaring met deze mensen.

Deze leerlingen komen niet allemaal uit een instelling. Het is ook noodzakelijk dat de academies zelf kunnen

voorzien in een aangepaste begeleiding, zowel organisatorisch als structureel. Het atelier in de academie moet ook aan een aantal voorschriften voldoen inzake toegankelijkheid.

Na zes jaar middelbare graad kunnen deze kunstonderwijsleerlingen jammer genoeg niet doorstromen naar een optie in de hogere graad van het kunstonderwijs voor volwassenen. Dat zou weliswaar dienen te gebeuren na een degelijke selectie en evaluatie van de leerlingen, met als uiteindelijke doelstelling een verdere integratie in dat specifieke onderwijs.

Mijnheer de minister, het is een experiment. Ik weet niet hoe lang het nog loopt, maar er is toch een vraag uit de sector om wat meer duidelijkheid te krijgen. In welke mate bevindt de opleiding aangepaste beeldende vorming binnen het kunstonderwijs zich nog in de experimentele fase? Het loopt al vanaf 2002. Werd het project al geëvalueerd? Wat zijn de bevindingen?

Wordt de opleiding aangepaste beeldende vorming opgenomen in het aanbodpakket van het kunstonderwijs? Zo ja, wanneer en hoe?

Zullen de academies in de toekomst standaard een begeleider ter beschikking kunnen krijgen binnen de opleiding aangepaste beeldende vorming? Acht u dat opportuun? In welke mate kunnen daar budgetten voor vrijgemaakt worden? Welke budgetten zijn dat dan?

Hoe worden de academies ondersteund om te voldoen aan de specifieke voorschriften inzake toegankelijkheid?

In welke mate bestaat er een mogelijkheid dat personen met een mentale handicap na de middelbare graad ook kunnen doorstromen naar het kunstonderwijs voor volwassenen? Kan er eventueel gedacht worden, in een experimentele fase, aan het inrichten van een dergelijke richting? Indien niet, is er dan enkel een budgettaire reden? Wat zijn de mogelijkheden voor een specifiek experiment?

De voorzitter: Minister Vandenbroucke heeft het woord.

Minister Frank Vandenbroucke: Mijnheer de voorzitter, collega's, in het deeltijds kunstonderwijs lopen al geruime tijd tijdelijke projecten die in muziek- of beeldende kunstopleidingen voorzien voor leerlingen met een handicap of leerlingen van de ziekenhuisschool. Al die tijdelijke projecten worden door meerdere academies georganiseerd. Er is orthoagogische muzikale vorming, een lagere graad muziek voor jongeren. Er is aangepaste beeldende vorming, een middelbare graad beeldende kunst voor volwassenen. Er is therapeutische beeldende vorming, een lagere graad voor jongeren. Er gebeurt dus heel wat. Een nieuw tijdelijk project inclusief muziek- onderricht is sinds dit schooljaar van start gegaan.

De lopende tijdelijke projecten in het dko zijn vorig schooljaar geëvalueerd door de inspectie. De betrokken academies hebben ook een zelfevaluatie gemaakt. Specifiek voor de projecten voor leerlingen met een handicap heeft de evaluatie naar boven gebracht dat de academies ieder hun eigen weg gaan. De doelstellingen en de manier waarop de opleiding vorm krijgt, verschillen van academie tot academie. Die verschillende benaderingswijzen gaan soms gepaard met een wisselend kwaliteitsniveau. Verder heeft de inspectie vastgesteld dat de academies de kansen tot integratie op dit moment nog niet optimaal benutten.

Gezien hun maatschappelijke relevantie moeten de kunstopleidingen voor personen met een handicap in het dko zeker blijven bestaan, maar grondige bijstellingen zijn noodzakelijk. Verder onderzoek over de inhoud en organisatie van kunstopleidingen voor personen met een handicap is volgens de inspectie absoluut noodzakelijk alvorens deze opleidingen een definitieve plaats in het dko kunnen verwerven.

Ik zie daarom twee perspectieven voor deze opleidingen: een op korte termijn en een op iets langere termijn. Om te beginnen de korte termijn. De tijdelijke projecten kunnen volgend schooljaar 2008-2009 voortlopen of worden verlengd, op voorwaarde dat de academies concrete acties ondernemen om de doelgerichtheid ervan te verhogen. Mogelijke acties zouden kunnen zijn: alle betrokken directies en leerkrachten nemen deel aan een gezamenlijk overleg met het oog op ervaringsuitwisseling en afstemming over de inhoud en organisatie van de opleidingen; de academie sluit een samenwerkingsovereenkomst met een organisatie met specifieke expertise, zoals een school voor buitengewoon leerplichtonderwijs; de samenwerking tussen academies en scholen mondt uit in een gemeenschappelijke visietekst over de integratie van leerlingen met speciale noden in het dko.

Momenteel onderzoeken mijn medewerkers op de administratie en op het kabinet op welke manier alle tijdelijke projecten kunnen worden gestroomlijnd en of het mogelijk is om ze te ondersteunen met wetenschappelijk onderzoek. In ieder geval zal hierover ook nog worden overlegd met de betrokken instellingen en hun inrichtende machten.

Op lange termijn ben ik er echt van overtuigd dat, vanuit de fundamentele gelijkwaardigheid van elk individu, ook personen met een handicap het recht hebben om een kunstopleiding te volgen. Het erkennen van dat recht is echter onvoldoende om het dko voor die leerlingen toegankelijk te maken. Zowel de academies als de overheid moeten maatregelen nemen om kwaliteitsvol kunst- onderwijs voor die groep te verzekeren. Het rapport Kunst- en cultuureducatie in Vlaanderen van mevrouw Bamford bevat daarover ook een expliciete aanbeveling.

Mijnheer Decaluwe, ik kan u meedelen dat er op dit moment grondig nagedacht wordt over de toekomst van het dko in zijn geheel. Er is daarvoor een inhoudelijke werkgroep opgericht met directies, pedagogische begeleiders, inspecteurs, beleidsvoorbereidende ambtenaren en raadgevers van mijn kabinet. Op termijn moeten die inhoudelijke vernieuwingen uitmonden in een nieuw niveaudecreet voor het deeltijds kunstonderwijs. In de toekomst moet er alleszins ook de nodige ruimte gecreëerd worden om opleidingen beter af te stemmen op de behoeften van personen met een handicap. Dat kan door binnen de structuur bepaalde aanpassingen op het modeltraject te voorzien of door academies opleidingen op maat te laten organiseren.

Mijnheer Decaluwe, uw vraag of het mogelijk moet zijn om mensen met een mentale handicap na het beëindigen van de middelbare graad te laten doorstromen naar de hogere graad, moet ook in dat perspectief bekeken worden.

Heel belangrijk in deze context is dat leerkrachten zich ook voldoende pedagogisch geruggenstund voelen. U wijst zelf op de rol van een begeleider uit een zorginstelling. Ook samenwerking met een school voor buitengewoon leerplichtonderwijs kan volgens mij een adequate manier zijn om de leerkrachten te ondersteunen. Ik hoop dat de expertise die we opbouwen via voormelde tijdelijke projecten, een bron van inspiratie zal zijn om het uiteindelijke organieke kader te kunnen vastleggen.

De voorzitter: De heer Decaluwe heeft het woord.

De heer Carl Decaluwe: Mijnheer de minister, ik wil u uitdrukkelijk danken voor het antwoord. U biedt toch continuïteit en perspectief voor die mensen. Ik kan vanuit de academie van Kortrijk enkel getuigen dat die mensen vaak een ongelooflijk talent hebben, dat sterk onderschat wordt. Ik denk dat we al het mogelijke moeten doen om die mensen verder te ondersteunen en een goede structuur te geven.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Sven Gatz tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over onthaalklassen in het basisonderwijs

De voorzitter: De heer Gatz heeft het woord.

De heer Sven Gatz: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, mijn vraag gaat over de mogelijke inrichting van onthaalklassen in het basisonderwijs. Ik schets even

het probleem. Mijn vraag situeert zich in een Brusselse context, maar kan ook worden bekeken in een bredere Vlaamse context.

Anderstalige nieuwkomers die vanuit het basisonderwijs het secundair onderwijs instromen, beginnen vaak met een grote taalachterstand. Ik heb het dan niet over nieuwkomers die op vijf- of zesjarige leeftijd het basisonderwijs in het Nederlands doorlopen, maar over kinderen die pas later inpikken. Het gaat met andere woorden over kinderen die op negen-, tien- of elfjarige leeftijd in ons land terechtkomen. Ondanks de grote inspanningen van de scholen vatten deze kinderen het begin van het secundair onderwijs vaak aan met een grote taalachterstand.

In het secundair onderwijs zelf bestaan de onthaalklassen. Men krijgt daar een soort taalbad. Het gaat om een volwaardig schooljaar waarbij ten minste 24 lessen van het algemene vak Nederlands voor nieuwkomers, aangevuld met andere vakken, worden gegeven aan de nieuwkomers. Dat schijnt wel zoden aan de dijk te zetten in het secundair onderwijs.

De doelgroep waar ik het net over had, de nieuwkomers die jonger zijn dan 12 jaar en die pas vanaf het derde of vierde leerjaar inpikken in een Vlaamse basisschool, komen met een te slechte startkans aan het begin van het secundair onderwijs.

De oplossing voor dergelijke leerlingen in het secundair onderwijs is momenteel niet een onthaalklas. Er is een soort modelonthaalklas light, maar de berekeningswijze van het aantal extra lessen Nederlands daar laat eigenlijk geen volwaardige onthaalklas toe. We blijven dan ook met die taal- en leerachterstand zitten.

Een aantal Brusselse scholen brachten me op de hoogte van dit knelpunt, maar ik kan me inbeelden dat dit probleem zich ook elders in Vlaanderen, zeker in een stedelijke context, voordoet. En dat zal in de toekomst mogelijk nog nijpender worden.

Het lijkt me aangewezen om een volwaardig onthaalonderwijs te organiseren voor de laatste jaren van het basisonderwijs. Een aantal scholen zou op 1 september 2008 met een dergelijk project van start willen gaan. De tijd dringt dan ook.

Mijnheer de minister, bent u op de hoogte van dit probleem? Wat denkt u eraan te kunnen doen? Is het mogelijk dat dergelijke volwaardige onthaalklassen zoals we die kennen in het secundair onderwijs, ook in het secundair onderwijs worden georganiseerd? Valt het niet te overwegen om via uw beleid van proeftuinen, vanaf 1 september 2008 een aantal openingen te maken en nieuwe projecten te laten starten?

De voorzitter: Mevrouw Michiels heeft het woord.

Mevrouw An Michiels: Mijnheer de minister, volgens mij bestaan er ook in het basisonderwijs reeds vormen van onthaalklassen. Ik ben wel niet op de hoogte van de situatie in Brussel.

Ik heb mijn licht opgestoken bij een aantal mensen. Die wisten me te zeggen dat er bepaalde normen zijn om onthaalklassen, ook in het basisonderwijs, te mogen inrichten. Over de vraag of de uren en bedragen die deze scholen daarvoor kregen, voldoende zijn, liepen de meningen nogal uiteen.

Blijkbaar hangt heel veel af van het beleid van de school zelf. Als de school zelf die onthaalklassen volledig integreert in de schoolwerking, dan zijn die een succes. Als de school ze beschouwt als iets losstaand, dan hebben ze weinig effect.

Alle mensen uit het lager onderwijs die ik heb gecontacteerd, vinden dat niet op dezelfde wijze kan worden gewerkt als in het middelbaar onderwijs. In het lager onderwijs differentieert men veel meer in de klas zelf. Daar opteert men veeleer voor een klas interne werking. De leerkracht gaat dus in de klas, in plaats van die kinderen uit de klas te halen. Zij vinden dat het contact met leeftijdsgenoten, zeker in het lager onderwijs, zeer belangrijk is.

Als we dus overwegen om ook in het lager onderwijs de onthaalklassen verder uit te bouwen, dan moet daar zeker rekening mee worden gehouden. Men mag dat niet op dezelfde manier doen als in het middelbaar onderwijs. Daar is het wellicht wel nuttiger om de kinderen uit de gewone klascontext te halen en ze apart bij elkaar te zetten.

De voorzitter: Minister Vandenbroucke heeft het woord.

Minister Frank Vandenbroucke: Ik ben inderdaad op de hoogte van de problemen die anderstalige nieuwkomers dagelijks ervaren in het schoolleven. Wetenschappelijk onderzoek heeft herhaaldelijk uitgewezen dat taal een cruciale factor is voor succes op school. Door de toegenomen migratie stelt dit probleem zich niet alleen in Brussel maar in toenemende mate in heel Vlaanderen.

Al sinds 1991 is het onthaalonderwijs voor anderstalige nieuwkomers terug te vinden als onderdeel van het onderwijsvoorrangsbeleid of het onderwijsbeleid ten aanzien van migrantenkinderen. Vanaf 1995 is het onthaalonderwijs een eigen koers gaan varen, mede ondersteund door het invoeren van het decreet Basisonderwijs op 25 februari 1997.

Dit beleid wordt regelmatig geëvalueerd en bijgestuurd, in functie van de noden. Zo was er in 2001 de uitbreiding

naar het kleuteronderwijs voor kinderen vanaf de leeftijd van 5 jaar en in 2006 de uitbreiding van het onthaalonderwijs met een jaar extra voor gewezen anderstalige nieuwkomers. Vanaf september 2006 wordt de mogelijkheid geboden om niet enkel meer te tellen op het niveau van de school, maar ook op niveau van de scholengemeenschap. Door die beslissing komen ook scholen met maar enkele anderstalige nieuwkomers in aanmerking voor aanvullende lestijden.

Zoals mevrouw Michiels al eerder zei, is het inderdaad zo dat we in het basisonderwijs hebben gekozen voor een ander systeem dan in het secundair onderwijs omdat het basisonderwijs helemaal anders georganiseerd is dan het secundair onderwijs. In het basisonderwijs wordt niet geopteerd voor een taalbad. We gaan er van uit dat jonge kinderen zeer veel taal verwerven door de omgang met leeftijdsgenoten. Doordat zij het grootste deel van de tijd in de reguliere klas doorbrengen, doen zij eigenlijk voortdurend aan taalverwerving. Op die leeftijd zijn eigenlijk alle lessen taallessen. Ik ga misschien wat kort door de bocht, maar ik wil onderlijnen dat het secundair onderwijs toch wel erg verschillend is omdat de aangeboden materie een grotere taalvaardigheid vereist. Daarom wordt op dat niveau gekozen voor het taalbad. Het eerste jaar wordt uitsluitend gewerkt aan het leren van het Nederlands, zodat leerlingen daarna kunnen instromen in het reguliere onderwijs.

Bovendien zijn de onthaalklassen in het secundair onderwijs regionaal gespreid, met een beperkt aantal scholen per regio, die voornamelijk terug te vinden zijn in de grote steden. In het basisonderwijs is gekozen om ook de anderstalige nieuwkomers zo veel mogelijk te laten schoollopen in de school onder de kerktoren.

In het basisonderwijs kan elke school die de norm haalt lestijden onthaalonderwijs organiseren. Dat betekent dat veel jonge kinderen geholpen worden in de buurtschool, of ze nu in de stad of op het platteland wonen.

In Brussel stellen we al jaren het fenomeen van teruglopende aantallen anderstalige nieuwkomers vast. Het lokale overlegplatform (LOP) brengt al enkele jaren zeer nauwgezet de evolutie van het aantal anderstalige nieuwkomers in kaart. Tegen eind van de maand januari beschikt het LOP altijd over een exact beeld door middel van een telefonische bevraging bij alle directies van de Brusselse basisscholen. In januari 2006 waren er 76 anderstalige nieuwkomers in het basisonderwijs en in januari 2007 nog maar 50.

Ik som een paar vaststellingen op die een element kunnen zijn van uitleg. Ten eerste: het net van onthaalonderwijs in het Franstalig onderwijs is zeer uitgebreid. Ook jonge kleuters komen voor de Franse Gemeenschap in aanmerking voor extra omkadering specifiek voor nieuwkomers.

Ten tweede: het onthaalbureau BON vzw werkt intens samen met het Brusselse onderwijsveld. Het vertrekt altijd vanuit het belang van het kind. Als Franstalig onderwijs de betere optie is, zullen zij dit ook zeker adviseren aan de ouders. Dat gebeurt met instemming van alle onderwijsbetrokkenen.

Ten derde: doorheen de twintig jaar van zijn bestaan is de onthaalfunctie van het Klein Kasteeltje geregeld veranderd. Op bepaalde momenten fungeerde het Klein Kasteeltje sterk als eerste onthaalcentrum voor kandidaat-asielzoekers en hun gezin. Het Nederlandstalig onderwijs in Brussel was dan de springplank voor een leven in Vlaanderen. De laatste jaren wonen er vooral veel uitgeprocedeerde asielzoekers met hun kinderen. Die kinderen beantwoorden niet meer aan de criteria van anderstalige nieuwkomers maar liepen wel vaak al jaren school in Vlaanderen.

Ten vierde: het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest is uitgestrekt. Ouders hebben vaak geen boodschap aan de melding dat er aan de andere kant van de stad onthaalonderwijs georganiseerd wordt. Die ouders opteren, nog meer dan andere ouders, voor een school in de buurt. Dat is meteen een verklaring voor de versnippering. De afgelopen twee schooljaren werden ruim 27 van de 118 basisscholen geconfronteerd met anderstalige nieuwkomers. Slechts 3 scholen kwamen in aanmerking voor onthaalonderwijs. Het Brusselse onderwijsveld anticipeert op deze trend. Sinds dit schooljaar is er op initiatief van het LOP een intervisiegroep met leerkrachten en zorgcoördinatoren die in contact komen met anderstalige nieuwkomers. Voor de begeleiding tekenen de Brusselse ondersteuningdiensten.

Ten vijfde: we hebben het gevoel dat anderstalige nieuwkomers een zeer belangrijk slachtoffer zijn van de capaciteitsproblemen in het Brusselse basisonderwijs. De bemiddelingscel van het LOP Brussel Basisonderwijs helpt geregeld ouders die maar geen school vinden voor hun kinderen. Opvallend vaak gaat het daarbij om anderstalige nieuwkomers. Ze staan in de feiten vaak voor de keuze 'dichtbij in het Frans' of 'wat verder weg in het Nederlands'. De versoepeling in het inschrijvingsrecht, waardoor er voor anderstalige nieuwkomers steeds een uitzondering kan worden gemaakt in geval van een volle klas, biedt blijkbaar geen pasklaar antwoord.

Dit schooljaar blijkt dat geen enkele Nederlandstalige basisschool in Brussel een onthaalklas heeft ingericht. De vraag is echter waaraan dat ligt. Afgaand op de cijfers van vorig schooljaar is de kans groot dat de instroom van anderstalige nieuwkomers in het Nederlandstalig onderwijs in Brussel te gering en te versnipperd geworden is om nog onthaalonderwijs in te richten. Maar dat zou dan ook betekenen dat het systeem van het secundair onderwijs geen soelaas kan brengen want daar moet men voor een onthaalklas minimaal 25 anderstalige leerlingen tellen. Ik wil me dan ook eerst grondig

informer en laten uitzoeken wat in de specifieke context van het Nederlandstalig onderwijs in Brussel de beste oplossing kan zijn. Ik vind het erg belangrijk dat het LOP-Brussel zich daarover uitspreekt.

Ik zal even verduidelijken waarom ik nogal veel aandacht schenk aan het overleg met het LOP-Brussel. In de bijna twintig jaar dat het onthaalonderwijs bestaat, zijn er al heel wat bijstellingen geweest aan de regelgeving. Dat gebeurt altijd aan de hand van een permanente evaluatie door de lokale overlegplatforms enerzijds en door mijn administratie anderzijds. Dat gebeurt in samenwerking met het lokale onderwijsveld. Ik wil ook hier die werkwijze handhaven voor ik een beslissing neem in de een of de andere richting.

De voorzitter: De heer Gatz heeft het woord.

De heer Sven Gatz: Mijnheer de minister, ik heb zeker niet de intentie te zeggen dat u niets zou doen. Ik heb al meermaals gezegd dat u de dingen niet helemaal doet zoals ik ze zie maar over het algemeen zijn de visies waarmee wij het Nederlandstalig onderwijs in Brussel benaderen, nogal gelijklopend. Ik kan u zeker niet verwijten dat u niets zou doen. In die zin stel ik uw analyserend antwoord ook wel op prijs. Mijn doelstelling is dezelfde als de uwe, met name ervoor zorgen dat anderstalige nieuwkomers bij het begin van het secundair onderwijs met zo weinig mogelijk taalachterstand starten.

Wanneer het voorstel van de scholengemeenschap die daarover met mij contact heeft opgenomen, soelaas brengt, dan is dat goed. Wanneer we hetzelfde doel via andere technieken kunnen bereiken, dan sta ik daar ook voor open. Ik neem aan dat het dan mogelijk moet zijn dat u in het voorjaar met het LOP tot een analyse en tot een aantal beleidsmaatregelen komt om aan dat specifieke probleem te verhelpen.

Minister Frank Vandenbroucke: Ik heb geen timing. Mijn medewerkers zijn de zaak samen met het LOP aan het bekijken. Ik probeer een visie te formuleren, maar ik ben nog niet zeker. Het kan nog verschillende richtingen uit.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Paul Delva tot de heer Frank Vandenbroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over de inspanningen om buitenlandse studenten aan te trekken

De voorzitter: De heer Delva heeft het woord.

De heer Paul Delva: Mijnheer de minister, onlangs konden we vernemen dat het aantal buitenlandse studenten aan Vlaamse universiteiten vrij laag is. In de plenaire vergadering van 16 januari 2008 werden enkele duidelijke en corrigerende kanttekeningen gemaakt bij die cijfers.

De relatief lage participatiegraad van buitenlandse studenten aan ons hoger onderwijs zou te wijten kunnen zijn aan het feit dat er weinig anderstalige cursussen worden gegeven aan onze universiteiten. Het rapport van de commissie-Soete wees erop dat de huidige taalregeling misschien te streng is en buitenlandse studenten nodeloos afschrikt.

Intussen heeft in de plenaire vergadering een hele discussie plaatsgevonden over een eventuele versoepeling van de taalregeling in het hoger onderwijs. Ik zal daar nu dan ook niet meer op terugkomen.

Naast een eventuele versoepeling van de taalregeling is promotie een andere manier om buitenlandse studenten aan te trekken, bijvoorbeeld via Study in Flanders. Daarbij wordt informatie gegeven over studeren in Vlaanderen.

Mijnheer de minister, welke andere initiatieven buiten Study in Flanders of de deelname aan de European Higher Education Fairs van de Europese Commissie bestaan er nog om buitenlandse studenten aan te trekken? Spelen we op die mogelijkheden in?

Tijdens het debat in de plenaire vergadering van 16 januari zei u: “De koepels VLIR en VLHORA onderzoeken op dit ogenblik de mogelijkheid om een stichting in het leven te roepen om daarmee ons hoger onderwijs in het buitenland te promoten. Ik wil dat steunen en heb daartoe alvast 100.000 euro opzijgezet.” Ik vind dat persoonlijk heel interessant en was heel blij dat u dat vermeldde. Hebt u enig idee wat de juiste opdracht zou kunnen zijn van dergelijke stichting? U noemt het een stichting, maar het kan evengoed om een fonds of agentschap gaan. Hoe zou dergelijk fonds moeten werken? VLOHRA denkt zelf aan een publiek-privaat agentschap voor internationalisering. Ze zijn al vrij ver gevorderd in hun onderzoek en hebben zelfs al een ontwerp van statuten opgesteld. Zijn er eventuele knelpunten voor een oprichting van een dergelijke stichting, fonds of agentschap? Hoe ziet het tijdspad eruit? Ik verwijs tot slot naar het buitenland, waar een aantal van onze buurlanden al dergelijke agentschappen hebben opgericht, met het nodige succes blijkbaar. Ik denk onder meer aan Nuffic in Nederland, EduFrance in Frankrijk en DAAD in Duitsland. Wat is uw mening daarover?

De voorzitter: De heer De Bruyn heeft het woord.

De heer Piet De Bruyn: In een poging, mijnheer de minister, om vandaag niet verkrampd te zijn, zal ik de

taalregeling terzijde laten. Ik neem aan dat we daar nog ruimschoots over zullen kunnen debatteren. Ik heb een vraag bij het project Study in Flanders, dat me erg interesseert. Ik heb begrepen dat er nog een ruimere mediacampagne zou komen om dit project verder te promoten. Wat is de timing en welke componenten zal dergelijke campagne bevatten?

De voorzitter: Minister Vandenbroucke heeft het woord.

Minister Frank Vandenbroucke: Mijnheer de voorzitter, internationalisering dekt een brede lading van activiteiten en moet die ook dekken. Het gaat over mobiliteit van studenten en docenten, de organisatie van gezamenlijke opleidingen met buitenlandse instellingen, interculturalisering van curricula, gezamenlijke onderzoeksprojecten, het aantrekken van buitenlandse studenten en docenten enzovoort. Effectieve internationalisering, wat onder meer betekent dat er een verhoogde aantrekkingskracht op buitenlandse studenten komt, is gebonden aan een aantal instrumenten en randvoorwaarden. Die lange lijst heb ik opgesomd naar aanleiding van een actuele vraag van de heer De Cock in de plenaire vergadering.

Eigenlijk zijn op de meeste van die punten de instellingen, de koepels en de Vlaamse overheid al behoorlijk actief. Ik zal u geen exhaustief overzicht geven, want dat zou ons veel te ver leiden. Maar het gaat dan over uiteenlopende zaken, van het gebruik van het internationale model van diplomasupplement tot de toepassing van de Europese ‘standards and guidelines’ voor het toekennen van een internationaal erkend accreditatiekeurmerk aan opleidingen. In het kader van het Bolognaproces werken we nu ook actief mee aan het opstellen van een reeks richtlijnen en goede praktijken voor onder andere de organisatie van gezamenlijke opleidingen met buitenlandse instellingen.

In de communicatie van de voorbije weken heb ik expliciet Study in Flanders en de European Higher Education Fairs aangehaald, omdat dat initiatieven zijn op een terrein waar Vlaanderen vooralsnog niet of veel te weinig actief was: het actief promoten van ons hoger onderwijs in het buitenland. We zijn er in het verleden wellicht te veel vanuit gegaan dat de kwaliteit van ons onderwijs en de inspanningen die we leverden voor internationalisering, zich automatisch zouden laten gevoelen in een verhoogde aantrekkingskracht voor het buitenland. Vaak zegt men in het Engels: ‘Show, don’t tell’, maar dat gaat niet altijd op. We moeten een tandje bijsteken in het tonen en vertellen. Om die reden heb ik dat ook uitdrukkelijk vermeld.

Mijnheer De Bruyn, u vraagt wanneer we een lanceeringsinitiatief nemen. Ik weet het eigenlijk niet en zie het, in alle eerlijkheid, ook niet in mijn papieren staan. Ik ga ervan uit dat, als het komt, we dat zo krachtig

mogelijk zullen doen. Ik ben het er helemaal mee eens dat het een veel bredere discussie is dan enkel het punt waarover we in de plenaire vergadering van mening verschilden, namelijk: wat doe je nu qua taalregime? Het gaat ook over mentaliteit en het begint ook al in het secundair onderwijs. Ik wil eigenlijk van de internationalisering van ons onderwijs in de breedte naar het einde van de legislatuur toe een thema maken. We hebben nu nog veel ander werk, maar ik vind dat een belangrijk punt. Het is veel breder dan louter de taaldiscussie.

Mijnheer Delva, u verwijst naar wat ik had gezegd over de stichting en vraagt of ik daarover iets meer kan vertellen. De stichting die VLIR en VLHORA in het leven zullen roepen, past alleszins in dat kader: het bevorderen van een meer doorgedreven internationalisering van ons hoger onderwijs, onder andere door een betere promotie in het buitenland.

Veel meer dan wat ik daar veertien dagen geleden over verteld heb, kan ik nu niet zeggen. VLIR en VLHORA zijn nog bezig met het uitschrijven van de statuten en het operationaliseren van die algemene doelstelling. Ik verwacht begin maart 2008 meer nieuws te hebben. Op dat moment kan ik de subsidie van 100.000 euro ook beschikbaar stellen. Wij overleggen met de onderwijskoepels over hoe wij die opdrachten precies zien. Maar ik ben nu niet in staat om veel meer te zeggen.

De heer Paul Delva: Ik wens u toch te bedanken voor uw antwoord, mijnheer de minister. Ik begrijp dus dat u overleg pleegt met de betrokken actoren en dat u dat idee genegen bent.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Kathleen Helsen tot de heer Frank Vandembroucke, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Werk, Onderwijs en Vorming, over bepaalde onderwijsaspecten in het Minderhedenrapport van januari 2008

De voorzitter: Mevrouw Helsen heeft het woord.

Mevrouw Kathleen Helsen: Mijnheer de minister, niet zo lang geleden hebben wij het Minderhedenrapport ontvangen, waarin het Minderhedenforum een tussentijdse evaluatie maakt van de inspanningen die de Vlaamse Regering ondernomen heeft om tegemoet te komen aan de situatie van de etnisch-culturele minderheden met betrekking tot een aantal beleidsdomeinen. Ook voor Onderwijs zijn enkele zaken geëvalueerd. Er wordt een overzicht gegeven van wat de Vlaamse Rege-

ring volgens het Minderhedenforum al ondernomen heeft op bepaalde terreinen.

Een van de opgenomen elementen is het feit dat getracht wordt meer allochtone leerkrachten te brengen in het Vlaamse onderwijs. In 2005 hielden wij hier in het Vlaams Parlement enkele hoorzittingen, met als resultaat in 2006 een resolutie waarin het Vlaams Parlement vanuit de meerderheid vragen stelde en voorstellen deed voor initiatieven met betrekking tot de lerarenopleiding (*Parl. St. VI. Parl. 2005-06, nr. 741/3*). Daarom vond ik het interessant u te vragen welke initiatieven u al genomen hebt van degene die wij gevraagd hebben in de resolutie.

Welke initiatieven hebt u genomen om de lerarenopleiding beter bekend te maken en te promoten bij de allochtone gemeenschappen? Ziet u al positieve resultaten met betrekking tot het aantrekken van meer allochtonen als zijinstromers voor het lerarenberoep via de GPB-opleidingen (Getuigschrift Pedagogische Bekwaamheid) of via de EVC-EVK-procedures (eerder verworven competenties, eerder verworven kwalificaties)? Ik besef goed dat het moeilijk is om op korte termijn resultaten te geven.

Hebt u al initiatieven genomen om de onderwijskoepels en inrichtende machten aan te zetten tot het geven van een sterk signaal aan de schooldirecties om de werkgelegenheid van allochtone leraren in het onderwijs te verbeteren? In de resolutie werd gevraagd dat te ondersteunen. Hebt u richtlijnen gegeven voor het opstellen van een concreet en resultaatgericht actieplan?

In de resolutie stelden wij de vraag om voortgangsrapporten op te maken en de Vlaamse Onderwijsraad in dat verband een opdracht te geven. Wat is daar de stand van zaken? In de resolutie hebben wij ook opgenomen dat wetenschappelijk onderzoek interessant en noodzakelijk is over de vraag waarom het lerarenberoep en de lerarenopleiding relatief weinig allochtone jongeren aantrekken. Is daarvoor al iets opgestart?

De voorzitter: Minister Vandembroucke heeft het woord.

Minister Frank Vandembroucke: Mevrouw Helsen, u geeft zelf goed aan dat we niet de indruk mogen wekken dat een dergelijke complexe problematiek in een handomdraai opgelost kan worden. Dan creëer je enkel valse verwachtingen, ontgoocheling en uiteindelijk zelfs het definitieve afhaken van de mensen die we net nauwer bij de lerarenopleiding en het lerarenberoep willen betrekken. Ik geef u zeker geen hoerabericht. Daarvoor is het veel te vroeg.

Dat belet niet dat we ambities hebben en daar ook naar handelen. Ik verwijs om te beginnen naar het nieuwe financieringssysteem voor het hoger onderwijs. Dat

draagt duidelijk de doelstelling in zich om meer jongeren, in het bijzonder jongeren uit groepen die op dit ogenblik ondervertegenwoordigd zijn, de stap naar het hoger onderwijs te laten zetten en hen daar ook met meer succes te laten studeren. We hebben de mechanismen en de instrumenten daartoe uitgebreid bediscussieerd bij de bespreking van het ontwerp van decreet (*Parl. St.* VI. Parl. 2007-08, nr. 1468/1). Ik zal daar nu niet verder op ingaan. Weet dat wat algemeen voor het hoger onderwijs geldt, uiteraard ook voor de lerarenopleidingen geldt.

Bovenop het eigenlijke model stellen we met het Financieringsdecreet ook een aanmoedigingsfonds in. In het Lerarendecreet hebt u daar, naar aanleiding van de hoorzittingen en de resolutie waarnaar u verwees, eigenlijk al een voorloper van gecreëerd: een soort aanmoedigingsfonds dat specifiek op de lerarenopleidingen is gericht en de instroom, doorstroom en uitstroom van bepaalde kansengroepen, waaronder ook allochtone jongeren, moet helpen bevorderen. Daarvoor is een half miljoen euro ingeschreven. Dat geld is bedoeld voor projecten die in de schoot van de nieuwe expertisenetwerken voor de lerarenopleiding worden ontwikkeld en bij de start van volgend academiejaar worden opgestart. De officiële oproep moet weliswaar nog gelanceerd worden – formeel gesproken kunnen we dat pas als de beheersovereenkomsten met de expertisenetwerken helemaal rond zijn – maar uiteraard zijn de lerarenopleiders zich daarop al aan het voorbereiden. Verschillende instellingen, hogescholen vooral, hebben trouwens al een aantal jaren projecten in die zin lopen. Zij starten dus niet van nul.

Tot slot vermeld ik in dit verband nog de tutoringprojecten. In die projecten helpen en ondersteunen studenten, vooral uit de lerarenopleidingen, scholieren bij hun studies. Die begeleiding kan op school of thuis plaatsvinden, in een kleine groep of individueel. Er lopen verschillende projecten, veelal ook met een eigen aanpak. Maar ze hebben alle gemeen dat beide partijen voordeel halen uit de samenwerking. De toekomstige leerkrachten maken van dichtbij kennis met jongeren uit veelal kwetsbare gezinnen, vaak van allochtone herkomst. De leerlingen leren hun studie- en andere opdrachten beter aanpakken. Ze zien in die tutors bovendien niet zelden een tastbaar rolmodel en eigenlijk ook een concrete invulling van wat het hoger onderwijs kan zijn en betekenen.

U vraagt verder welke initiatieven ik al genomen heb. Wat betreft het signaal aan de koepels en de inrichtende machten ben ik van oordeel dat de weg van sensibilisering de juiste is. In een logische opbouw is het vooreerst aangewezen om de lerarenopleiding te promoten bij allochtone jongeren, om te zorgen voor een degelijke opvolging en begeleiding, en om bij de instroom van jonge allochtone leerkrachten in de arbeidsmarkt impulsen te geven die hun werkgelegenheidskansen bevorderen.

In de mate dat de instroom van afgestudeerde allochtone leraren normaal verloopt, dringen specifieke acties zich niet op. Anderzijds is het duidelijk dat op basis van algemene rechtsregels inzake niet-discriminatie het niet mogelijk is een leerkracht te weigeren op grond van zijn of haar herkomst. Vereisten op het vlak van aanwerving kunnen dan ook niet de enige voorwaarde inhouden die rechtstreeks of onrechtstreeks discrimineert op grond van herkomst. Indien de tewerkstellingsmogelijkheden van deze afgestudeerden inderdaad beperkt blijken te zijn, overweeg ik maatregelen om die kansen te verbeteren.

Als gevolg van wat ik daarnet zei, is er momenteel geen richtlijn die scholen ertoe verplicht een actieplan te hebben of een voortgangsrapport te maken met het oog op de rekrutering van allochtone leraren. Evenmin heb ik de Vlaamse Onderwijsraad een opdracht gegeven in dit verband. Ik denk ook niet dat we de aanwezigheid van leraren van allochtone herkomst zouden vergroten door elk schoolbestuur te verplichten een actieplan of voortgangsrapport te maken. Ik acht het veeleer aangewezen om de schoolbesturen die zich bereid tonen aan diversiteit in hun personeelsformatie te werken, daarin aan te moedigen.

Zoals aangekondigd in mijn beleidsbrief, onderzoekt een werkgroep in de schoot van mijn diensten hoe we een genderbewust personeelsbeleid kunnen voeren. De werkgroep onderzoekt welke initiatieven ertoe kunnen bijdragen dat de horizontale en verticale segregatie in de onderwijssector tegengegaan wordt, en mannelijk personeel behouden blijft en zelfs meer instroomt, ook op langere termijn. Ook de grotere arbeidsmarktdeelnemers van personeel – mannen of vrouwen – van allochtone herkomst wordt door de werkgroep meegenomen. De werkzaamheden moeten uitmonden in toekomstgerichte beleidsvoorstellen.

De vraag waarom het lerarenberoep en de lerarenopleiding relatief minder allochtone jongeren aantrekken, kwam onder andere aan bod in het wetenschappelijk onderzoek over ‘Allochtonen in het hoger onderwijs. Factoren van studiekeuze en studiesucces bij allochtone eerstejaarsstudenten in het hoger onderwijs’ onder leiding van de professoren Lacante en Van Esbroeck.

Een van de essentiële verschillen die de onderzoekers vaststelden tussen allochtone en autochtone studenten, betrof de effectieve studiekeuze. Allochtone jongeren die toch in het hoger onderwijs instromen, kiezen beduidend vaker voor universitair dan voor hogeschoolonderwijs. Het populairst zijn de economische richtingen, gevolgd door rechten en sociale wetenschappen als psychologie en pedagogie. De keuze voor een lerarenopleiding maken allochtone jongeren minder snel.

Volgens de onderzoekers lijkt het erop dat ze meer kiezen voor opleidingen waaraan in hun eigen omge-

ving een hoge status wordt toegeschreven. De onbekendheid met de structuur van het hoger onderwijs in Vlaanderen bij de ouders en familie van de jongeren kan daarin mee een rol spelen. In de landen van herkomst is een twee- of driedeling van het hoger onderwijs vaak niet gekend. Bepaalde opleidingen die in Vlaanderen aan hogescholen lopen, zoals maatschappelijk werk, verpleegkunde en dus ook de lerarenopleiding, zijn daar universitaire opleidingen. In de ogen van de oudere generatie biedt daarom enkel de universiteit een volwaardige hogere opleiding. In hun streven naar opwaartse mobiliteit is het begrijpelijk – maar daarom nog niet juist – dat ze dan kiezen voor een universitaire opleiding en het bijhorende prestige. Dat blijken helaas lang niet altijd realistische keuzes, terwijl de lerarenopleiding dat misschien wel had kunnen zijn.

Er zijn ook wel andere factoren. We kunnen bijvoorbeeld niet verhelen dat veel allochtone jongeren, precies door die minder geslaagde studieloopbaan, geen goed beeld overhouden van ons onderwijs. Uit het onderzoek van Lacante en Van Esbroeck blijkt ook dat mee te spelen als factor om niet voor een opleiding in het onderwijs te kiezen.

Er is, kortom, een veelheid van elementen en we kunnen die niet allemaal bij dezelfde partij onderbrengen. Dit is een verhaal van gedeelde verantwoordelijkheden en van een strijd op vele fronten. Dat is ook de reden waarom ik in dat verband het beeld van de tienkamp voor gelijke kansen in het onderwijs gebruik.

De voorzitter: Mevrouw Helsen heeft het woord.

Mevrouw Kathleen Helsen: Mijnheer de minister, ik dank u voor uw antwoorden.

Ik heb nog twee bijkomende vragen. Begrijp ik het goed dat u nog geen initiatieven genomen hebt ten aanzien van de allochtone gemeenschappen zelf? Bent u van plan om dat alsnog te doen?

U stelt dat u niet meteen richtlijnen wilt uitwerken en de VLOR ook niet de opdracht wilt geven om voortgangsrapporten op te maken. U wilt scholen vooral stimuleren in het voeren van een beleid rond diversiteit. Op welke manier denkt u dat concreet te doen?

Minister Frank Vandenbroucke: Ik vind dat we hier wat moeten opletten. We hebben nu een aanmoedigingsfonds van 500.000 euro voorzien. Ik vind dat we dat eerst moeten laten uitrollen. We moeten nu niet meteen allerlei andere initiatieven nemen die doublures riskeren te zijn van de bestaande stimulansen. We gaan eerst een aantal zaken in het oog houden, zoals de uitstroom van allochtonen uit de lerarenopleiding. Ik zal dus niet meteen met nieuwe initiatieven komen in de vorm van

ondersteuning of richtlijnen. Ik wil eerst kijken wat het Aanmoedigingsfonds oplevert.

Ook met betrekking tot de allochtone gemeenschappen zelf heb ik niet meteen iets in de pijplijn zitten. Ik volg hier dezelfde redenering. Met het Aanmoedigingsfonds geven we een heel concreet signaal, specifiek gericht op de lerarenopleiding. Ik meen dat zij nu aan zet zijn en moeten proberen om dat geld zo goed mogelijk te gebruiken. Daarom wil ik nu niet meteen met iets anders komen aanzetten.

De voorzitter: Het incident is gesloten.
